

Handläggare
Gunnela Börjes

Telefon: 08-508 22 052

Till
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd
2015-01-29

Verksamhetsplan 2015 för Hägersten- Liljeholmens stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förslag till verksamhetsplan för 2015
2. Nämnden överlämnar verksamhetsplanen till kommunstyrelsen
3. Nämnden godkänner internkontrollplan för 2015 (bilaga 5).
4. Nämnden godkänner omslutningsförändringar med 142,0 mnkr.
5. Nämnden hemställer om medel för demokrati- och utvecklingsarbete med 2,6 mnkr.
6. Nämnden ansöker om stimulansbidrag med 16,8 mnkr för utbyggnad av förskolelokaler, bilaga 1.
7. Nämnden fastställer resultatenheter i enlighet med vad som anges i bilaga 1.
8. Nämnden fastställer ersättningsnivåer för intäktsfinansierade verksamheter (bilaga 7).
9. Nämnden begär budgetjustering med 0,8 mnkr för 2015 avseende projekt boendelots linje med inriktning och mål i "Program för att motverka hemlöshet i Stockholms stad 2014-2019" (bilaga 11).
10. Nämnden begär budgetjustering för kapitalkostnader inom parkinvesteringar med 6,0 mnkr.
11. Nämnden begär budgetjustering för tillgänglighetsinvesteringar inom parkinvesteringar med 9,0 mnkr.
12. Nämnden begär budgetjustering för investeringsplanen för maskiner och inventarier med 3,3 mnkr.

Maria Mannerholm
StadsdelsdirektörLars Wennberg
Avdelningschef

Innehållsförteckning

Inledning	4
1. Ett Stockholm som håller samman	18
1.1 Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor	19
1.2 Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande	20
1.3 Alla barn har lika möjligheter i förskolan och skolan	21
1.4 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	22
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	25
1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	27
1.7 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	28
1.8 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	29
2. Ett klimatsmart Stockholm	34
2.1 Stockholm är klimatneutralt	34
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	35
2.4 Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil	36
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	36
3.2 Företag väljer att etablera sig i Stockholm	36
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	37
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	39
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	47
4.1 Stockholm är fritt från diskriminering	47
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	48
4.3 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen	53
4.4 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	53
4.5 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	54
4.6 Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande	56
4.7 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	57
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	57

Bilagor

- Bilaga 1: SLK blanketter vp 2015*
- Bilaga 2: Plan för upphandling*
- Bilaga 3: Risk och Väsentlighet väsentliga processer*
- Bilaga 4: Risk och Väsentlighet Indikatorer*
- Bilaga 5: Sammanfattning Internkontrollplan 2015*
- Bilaga 6: Jämställdhets- och mångfaldsplan*
- Bilaga 7: Ersättningsnivåer för intäktsfinansierade verksamheter*
- Bilaga 8: Organisationsschema 2015 VP*
- Bilaga 9: Diagram budget per avdelning 2015*
- Bilaga 10: Förteckning lagar och styrdokument 2015*
- Bilaga 11: Projektansökan Boendelots*
- Bilaga 12: SLK Rapport VP 2015*

Inledning

Hägersten-Liljeholmen är en av Stockholms snabbast växande stadsdelar. Den är en stadsdel där visionen om ett växande Stockholm håller på att bli verklighet. Stadsdelsnämndens bidrag till att uppfylla kommunfullmäktiges mål är att bygga ut bra service med verksamheter till dem som bor och kommer att bo i stadsdelen. I dialog med boende och brukare i stadsdelen arbetar förvaltningen med att utveckla den service som ges inom olika verksamhetsområden. Stadsdelens invånare i alla åldrar, besökare och företagare ska uppleva Hägersten-Liljeholmen som en trygg och attraktiv stadsdel. Det sker genom att fortsätta utveckla kvaliteten, förbättra servicen och att använda resurserna effektivt i verksamheterna.

I Stockholms stad ska alla ha tillgång till och kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap. Ett samhälle som är tillgängligt och utformat utifrån en mångfald av behov möjliggör delaktighet för alla. För att kunna uppfylla krav och förväntningar som ställs är ett ständigt nytänkande och reflekterande en förutsättning. Förvaltningen arbetar för att främja en kultur i organisationen som uppmuntrar till lärande och tar tillvara samlade kunskaper och goda exempel. Arbetet pågår hela tiden med att utveckla formerna för kommunikation och dialog med personer som tar del av servicen. Ett exempel är utvecklande av e-tjänster. För ett lyckat utvecklingsarbete krävs en helhetssyn på verksamheten med utgångspunkt i att brukarnas behov av god service sätts i centrum. Samverkan med andra huvudmän som exempelvis landstinget och föreningar kan bidra till att skapa mervärden, som blir större än vad var och en bidrar med.

Planering och inrapportering sker enligt den struktur som finns inlagd i ILS-webben, (integrerat ledningssystem, som är stadens system för integrerad ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi). Strukturen utgår ifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål, kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet samt nämndens egna mål. Kommunfullmäktiges mål, indikatorer och aktiviteter finns inlagda i ILS-webben. Nämnden tar sedan fram egna mål, indikatorer och aktiviteter utifrån kommunfullmäktiges mål. Nämndens mål ska vara mätbara och tydligt kopplade till kommunfullmäktiges mål. Indikatorerna anger hur måloppfyllelsen kommer att mätas och definierar därmed vad målen avser. Aktiviteterna beskriver hur nämnden kommer att arbeta för att uppnå uppställda mål. Nämndens mål är framtagna utifrån kommunfullmäktiges mål. Inom förskoleverksamheten har nämnden kompletterat med mål kopplade till läroplanen. Kommunfullmäktige har tagit fram indikatorer som nämnden har rapporteringsansvar för. Därutöver har kompletterande indikatorer tagits fram för de områden som inte fångas upp av kommunfullmäktiges indikatorer.

Verksamhetsplanens första del innehåller en beskrivning av förvaltningens organisation samt avdelningarnas verksamhet och budget. Verksamhetsplanens andra del innehåller nämndens mål, indikatorer och aktiviteter.

Nämnden ansvarar för de flesta kommunala uppgifterna i stadsdelsområdet, bland annat förskolor, social omsorg, äldreomsorg samt parkskötsel. Nämnden har i enlighet med stadens anvisningar tagit fram en handlingsplan för jämställdhet och mångfald. Planen finns i bilaga 6. Nämnden ska årligen fastställa en internkontrollplan för att följa upp att systemet för intern kontroll fungerar tillfredsställande inom nämndens verksamhetsområden. Internkontrollplanen

är baserad på en aktuell risk- och väsentlighetsanalys. Uppföljningen kommer att redovisas i samband med årsredovisning för 2015. Förteckning över styrdokument finns i bilaga 10 och internkontrollplanen i bilaga 5.

Nämnden har i enlighet med stadens anvisningar upprättat en plan för upphandling. Planen ska följas upp, uppdateras och utvecklas årligen i samband med verksamhetsplanen.

Organisation

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd består av 13 förtroendevalda ledamöter och lika många ersättare, utsedda av kommunfullmäktige. Nämnden sammanträder en gång per månad med undantag för juli. Nämndhandlingar och protokoll finns tillgängliga på www.insyn.stockholm.se. För beslut i ärenden som innebär myndighetsutövning mot enskild, har nämnden utsett en social delegation som består av sju ledamöter och fem ersättare. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning leds av stadsdelsdirektören och förvaltningens ledningsgrupp. Avdelningscheferna är direkt underställda stadsdelsdirektören och är ansvariga för verksamhet och budget inom respektive verksamhetsområde samt för uppföljning av dessa. Verksamhetsavdelningarna har stab och ledningsgrupp inom respektive avdelning. Förvaltningen har avdelningar för social omsorg inklusive äldreomsorgens beställare, förskola och äldreomsorg i egen regi, samhällsplanering samt administration totalt fyra avdelningar. Organisationen framgår av bilaga 8.

Den goda samverkan mellan enheter och avdelningar inom förvaltningen samt mellan förvaltningen och de fackliga representanterna ska fortsätta så att de tillsammans kan arbeta för att uppnå en god måluppfyllelse på ett kostnadseffektivt sätt. Nedan beskrivs avdelningarnas verksamhet och budget.

Förskoleverksamhet

Avdelningen ansvarar för drift, uppföljning och utveckling av den kommunala förskoleverksamheten i stadsdelen. Prognosen för antalet inskrivna barn i den kommunala förskoleverksamheten i stadsdelen uppgår vid årsskiftet 2014/2015 till 4 728 barn. I stadsdelens regi finns 65 kommunala förskolor med 299 barngrupper samt en allmän förskola med ett 20 tal barn på deltid, två familjedaghem med 10 barn och 4 öppna förskolor. Ytterligare en öppen förskola öppnar under våren. Starten har senarelagts då lokalerna behövs för evakuering av förskolelokal. I en ständigt växande stadsdel som Hägersten-Liljeholmen är, förändras antalet förskolor och barngrupper under året. Under 2015 planeras två nybyggda förskolor bli klara (Grågåsen och Vasan) och två förskolors renovering och komplettering färdigställs med ytterligare platser (Udden och Ellen Key). En ”garantiförskola”, med tillfälliga placeringar, öppnas i grannstadsdelen för att kunna erbjuda alla barn plats inom garantitid (60 platser). Antalet förskoleavdelningar ökas med 18 avdelningar under året vilket innebär ca 270 platser, vilket bedöms täcka behovet.

Organisation

Förskoleenheterna (20 enheter) är indelade i tre förskoleområden tillika resultatenheter. Områdena är Östra förskoleområdet, Sydvästra förskoleområdet samt Norra förskoleområdet.

Avdelningen leds av chef med en stab på fem personer samt tre områdeschefer. Stabens uppgift är att ge stöd och service till områdes- och förskolechefer, politiker och allmänhet.

Staben driver förskoleutveckling, följer upp verksamheten, gör analyser, utvärderingar och utredningar. Vidare handlägger staben förskolekön med tillhörande inkomstregistrering och placering samt utfasning av vårdnadsbidrag och kolloverksamhet.

Budget

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Varav omslutnings- förändringar	
			förändringar	Netto
Förskola	648,1	49,9	2,0	598,2
Kollo	2,7	1,0	1,0	1,7
Summa avdelningen	650,8	50,9	3,0	599,9

Avdelningens nettobudget är 599,9 mnkr. Nettobudgeten för förskoleverksamhet är 598,2 mnkr vilket är en ökning med 37,7 mnkr jämfört med verksamhetsplan 2014. I ökningen ingår en prestationsökning samt en höjning av schablonen med cirka 2,2 %. Den kommunala förskolepengen uppgår till 80 % av grundschablonen för barn i förskola och förskolepengen för barn i familjedaghem är 94 % av grundschablonen. Stadsdelsnämnden kommer att få budgetjustering under 2015 för ökade prestationer. Nämnden kommer även att söka stimulansbidrag i samband med förskoleutbyggnaden samt kompensation för förskolor med höga hyror. Medel för att uppfylla barnomsorgsgarantin kommer att fördelas ur den centrala medelsreserven. Målet är att barnomsorgsgarantin ska uppfyllas under hela året och att utbyggnad sker kontinuerligt enligt plan.

Förskolans utvecklingsarbete 2015

- Samarbete med bibliotek och kulturproducenter för att uppmärksamma och stödja förskolornas arbete med litteratur och kultur under barnkulturåret.
- Utveckla organisation och mottagande av förskollärarstudenter.

Kompetensutveckling

- Förskolans medarbetare erbjuds pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare. Cirka 30 barnskötare studerar till förskollärare.
- Hägersten Liljeholmens har 4 utbildningsplatser av 30, på den av staden anordnade kursen till barnskötare för utbildad personal inom förskolan.
- En gemensam satsning för stadens förskolepersonal i samarbete med Stockholms universitet sker under sommaren där en rad föreläsningar erbjuds under två dagar. Teman för dagarna är förskolans betydelse samt demokrati och inkludering.
- Läscirklar fortsätter i samarbete med biblioteken. Förskolorna har utsett 74 läsombud som fördelas på 7 läsecirklar.
- Seminarium för förskolans kulturombud planeras som stöd och inspiration för deras arbete.

Social omsorg

Avdelningen ansvarar för

- stöd till barn och ungdomar samt deras föräldrar, inklusive skyddsinsatser för barn och ungdom
- stöd till och skyddsinsatser för personer med beroendeproblematik
- stöd till personer som utsatts för våld i nära relation
- stöd till personer med ekonomiska svårigheter och vissa insatser för arbetslösa
- biståndsbedömning och stöd till personer med fysisk, psykisk, intellektuell eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning
- biståndsbedömning för personer 65 år och äldre
- stöd till anhöriga till personer under 65 år med beroendeproblematik respektive fysisk eller psykisk funktionsnedsättning
- parklekar och ungdomsgårdar

Organisation

Avdelningen leds av avdelningschefen som har en stab med ansvar för utredningar och verksamhetsutveckling. Avdelningens uppgifter omfattar både myndighetsutövning och utförande av insatser inom individ- och familjeomsorg och stöd och service för personer med funktionsnedsättning. Även myndighetsövning för äldreomsorg ingår, men redovisas nedan under rubriken Äldreomsorg.

Myndighetsutövningen är organiserad i fem enheter. Nio utförarenheter ger insatser i form av boendestöd, personlig assistans, avlösning, stödboende, gruppboende, daglig verksamhet m.m. En gruppboende, två servicebostäder samt stadsdelens tre parklekar och fyra ungdomsgårdar drivs på entreprenad.

Budget

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Varav omslutnings- förändringar	Netto
Individ- och familjeomsorg	141,8	13,4	11,0	128,4
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	330,6	45,0	45,0	285,6
Verksamhet för barn, kultur och fritid	16,9	0,0	0,0	16,9
Arbetsmarknadsåtgärder	9,0	3,5	2,0	5,5
Ekonomiskt bistånd	62,9	1,4	0,0	61,5
Summa avdelningen	561,2	63,3	58,0	497,9

Avdelningens nettobudget är 497,9 mnkr exklusive äldreomsorgen (563,4 mnkr), vilket är en ökning med 27,6 mnkr jämfört med verksamhetsplanen för 2014. Ökningen förklaras främst av prestationsökningar inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt ökning inom individ- och familjeomsorgen för verksamheten barn och ungdom. Budgeten för ekonomiskt bistånd har fått en betydande sänkning i jämförelse med tidigare år. Alla måste arbeta aktivt med budgethållning och strikt följa lagar i biståndsbedömningen. Omslutningsförändringarna beräknas bli 58,0 mnkr som avser försäljning av verksamhet, hyror och egenavgifter samt en satsning inom arbetsmarknadsåtgärder.

Personal och kompetensutveckling

Förvaltningen kommer att fortsätta att ta emot socionomstuderande för praktik och i de fall praktikanterna är intresserade och bedöms lämpliga kommer förvaltningen att erbjuda traineeanställning på 20 % parallellt med deras studier. Förhoppningen är att traineerna ska välja att söka anställning vid förvaltningen när de är klara med sin utbildning.

Alla enheter erbjuder olika former av kompetensutveckling för personalen, antingen genom Carpe, stadens centralt ordnade utbildningar eller genom kurser som köps in för att täcka specifika behov. På många enheter får personalen kontinuerlig handledning med utomstående konsult.

Avdelningen arbetar för att arbetsvillkoren för socialsekreterarna och biståndsbedömarna är så bra som möjligt. En särskild arbetsmiljöundersökning genomfördes 2014 och avdelningens arbetar vidare med utgångspunkt i resultatet.

Verksamhet

Under 2015 kommer avdelningen social omsorg att fokusera på förebyggande och tidiga insatser, ökat brukarinflytande samt fortsatt arbete med ökad delaktighet. Barnperspektivet kommer att förstärkas både inom utredningar som rör ekonomiskt bistånd och funktionedsättning. Social omsorg kommer även att öka medvetenheten kring normkritiskt granskande i syfte att synliggöra könsspecifika skillnader i utredningar och beviljade insatser.

De myndighetsutövande enheterna kommer under 2015 att göra en tekniksatsning i syfte att biståndsbedömarnas och socialsekreterarnas arbete ska underlättas och bli mer effektivt och flexibelt, bland annat genom att utnyttja möjligheterna till videokonferenser vid flerpartssamtal och vårdplaneringar och genom att använda bärbara datorer för att möjliggöra dokumentation på plats vid till exempel externa möten.

Individ- och familjeomsorg

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Enheten för ekonomiskt bistånd kommer under 2015 att arbeta aktivt för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden genom att i samarbete med Jobbtorget och Arbetsförmedlingen erbjuda bidragstagare tidsbegränsade anställningar inom staden. Förvaltningen kommer att prioritera personer som befinner sig i jobbgarantins tredje fas, sysselsättningsfasen utan aktivitetsstöd. Enheten för ekonomiskt bistånd kommer även att satsa på att personer som har OSA (Offentligt Skyddad Anställning) ökar sin anställningsbarhet genom insatser från Jobbtorget och Arbetsförmedlingen under anställningstiden, i syfte att öka omsättningen på OSA-platserna samt minska risken för återgång till arbetslöshet. Förvaltningen ska föra konsuppdelad statistik avseende arbetsmarknadsåtgärder, såsom OSA och tidsbegränsade anställningar, i syfte att synliggöra effekten av förvaltningens beslut och resursfördelning mellan könen.

Arbetet mot våld i nära relation

Teamet mot våld i nära relationer erbjuder stöd och insatser för personer som blivit utsatta för våld i nära relation. Förvaltningen erbjuder också insatser för den som utövat våld. Teamet har ett tydligt barnperspektiv och ett fortsatt tätt samarbete med barn- och ungdomsenheten.

Barn- och ungdom

Barn- och ungdomsenheten kommer att stärka det socialt förebyggande arbetet med ungdomar. Den kartläggning som genomfördes under 2014 avseende stadsdelens behov av fältassistenternas funktion kommer att ligga till grund för utvecklandet och utökningen av det fältförlagda sociala arbetet för ungdomar i syfte att anpassa till andra aktörers önskemål.

Barn- och ungdomsenhetens projekt Sociala Insatsgrupp (SIG) riktat till ungdomar 19-29 år med någon form av kriminalitet drivs i samverkan med vuxenenheten och beställarenheten funktionsnedsättning. Under 2015 planeras att söka ytterligare medel för att projektet ska fortlöpa samt även omfatta personer som socialtjänstens vuxenenhet har en pågående kontakt med.

Vid utredningsgrupperna kommer satsningen på metoden Signs of Safety att fortsätta samt implementeras i verksamheten under 2015.

Missbruk och arbete mot hemlöshet

Vuxenenheten satsar särskilt på målgruppen samsjuka och unga vuxna med missbruk. Enheten har beviljats projektmedel av staden för att arbeta kring hälsa och friskvård med de klienter som är samsjuka i psykisk sjukdom och beroendeproblematik. Projektet pågår till och med januari 2015 och planeras därefter att implementeras i vuxenenhetens ordinarie verksamhet. Samsjuklighetsteamet kommer även att knytas till projektet SIG för att fånga unga samsjuka och kriminella klienter. Vuxenenheten kommer under 2015 att utveckla anhörigstödet, möjligheterna till att erbjuda gruppverksamhet som stödinsats för anhöriga ska undersökas.

Förvaltningen kommer att stärka det förebyggande arbetet mot hemlöshet. Inom ramen för beviljade PRIO-medel (plan för riktade insatser inom området psykisk ohälsa) kommer förvaltningen att utveckla det vräkningsförebyggande arbetet till att bli mer uppsökande. Syftet är att försöka nå de vräkningshotade personerna i stadsdelen som inte har någon etablerad kontakt med socialtjänsten. Förvaltningen ser ett behov av att arbeta aktivt uppsökande och motiverande med denna målgrupp för att kunna erbjuda den enskilde insatser från socialtjänsten för att undvika vräkningar.

De myndighetsutövande enheterna som arbetar med försöks-, tränings-, och jourlägenheter kommer att söka medel för ett hemlöshetsprojekt under 2015. Projektet syftar till att anställa en boendelots som ska arbeta intensivt med de klienter som bor i stadsdelens tränings- och jourlägenheter och ge ett individuellt stöd med syfte att klienterna på sikt ska ordna ett eget boende. Även barnfamiljer kommer att omfattas av detta projekt.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Beställarenheten funktionsnedsättning stärker den lokala samverkan med psykiatri, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samt satsar på att öka kunskapen om rehabilitering av unga personer med psykisk diagnos och funktionsnedsättning, detta görs genom deltagandet i KUR-projektet. Beställarenheten funktionsnedsättning kommer också att stärka barnperspektivet i utredningar som rör barn genom att delta i stadens projekt om att ta fram ett digitalt kommunikationsstöd som ska underlätta för inhämtandet av barnet synpunkter till utredningen.

Inom socialpsykiatri kommer arbetet kring hälsa, kost och motion för brukarna att fortsätta.

Förvaltningen kommer att ansöka om FOU-medel till ett avslutande år för det uppmärksammade projektet om patologiska samlare som inleddes under 2013. Den avslutande projektperioden kommer att fokusera på implementering och samverkan med andra aktörer.

Utförarenheterna kommer att fortsätta att erbjuda personer i arbetsmarknadsåtgärder praktikplatser i sina verksamheter. För att ge dessa personer en meningsfull och lärorik praktikperiod kommer utförarenheterna att utforma ett gemensamt introduktionsprogram samt anordna utbytesdagar för att praktikanter och de visstidsanställda ska få möjlighet att prova på arbete i olika typer av verksamheter.

Utförarenheterna kommer att arbeta vidare med bemötande, delaktighet och kvalitetsutveckling. Gemensamma bemötandebildningar för personalen erbjuds. Flera av utförarenheterna har de senaste åren arbetat med att öka delaktigheten hos brukarna. Erfarenheter och kompetens kring den delaktighetsmodell som gruppbostäderna använder sig av kommer att spridas till övriga utförarenheter. Gruppbostäderna kommer att ansöka om FoU-projektmedel för att skapa en modell för strukturerat kvalitetsarbete. Projektet innebär att utarbeta ett instrument som ur flera olika aspekter mäter livskvaliteten för brukare som bor i bostad med särskild service enligt LSS. Syftet med kvalitetsmodellen är att säkerställa att insatserna enligt LSS utförs enligt lagens intentioner om goda levnadsvillkor.

Arbetet med utbyggnaden av bostäder med särskild service i stadsdelsområdet fortsätter. Vid årsskiftet 2015/2016 kommer en ny servicebostad att öppnas på Förmansvägen. Enheten Liljeholmens gruppbostäder kommer från och med 1 januari 2015 att delas och bli två enheter, Liljeholmens gruppbostäder samt Årstadals gruppbostäder, för att möta det ökande antalet nya grupp- och servicebostäder de kommande åren. De två servicebostäder som idag drivs på entreprenad återgår i kommunal drift den 1 oktober 2015.

Liljeholmens dagliga verksamhet kommer att stärka brukarperspektivet ytterligare i sin verksamhet bland annat genom att införa brukarfokuserad handledning för personalen.

Fritidsverksamheter för barn och ungdom

Samtliga av stadsdelens fyra ungdomsgårdar och tre parklekar drivs på entreprenad. I egen regi finns ett ungdomscafé.

Barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska ha tillgång till fritidsaktiviteter och kunna delta på lika villkor varför förvaltningen satsar på att skapa fler fritidsverksamheter som de kan delta i. Förvaltningen kommer att söka samverkan med föreningslivet samt även starta en verksamhet för eftermiddag/ kvällsaktiviteter för ungdomar med funktionsnedsättningar på Fruängens ungdomsgård.

Verksamhets- och kvalitetsuppföljning

Flera av de myndighetsutövande enheterna arbetar med att kvalitetssäkra att handläggningen utförs rättsäkert genom till exempel regelbundna kollegiegranskningar och ärendegranskning av chef.

Inom social omsorg följs verksamheterna även upp dels genom centrala brukarundersökningar och dels genom egna årliga brukarundersökningar med syfte att mäta brukarens nöjdhet och identifiera förbättringsområden. Under 2015 kommer egna brukarundersökningar att genomföras vid de myndighetsutövande enheterna medan utförarverksamheterna kommer att ta ett uppehåll under 2015. Detta med anledning av att resultaten har varit likvärdigt och

mycket gott under många år. Förvaltningen kommer istället att genomföra intervjustudie vid någon av utförarverksamheterna.

Social omsorg kommer att arbeta för att öka brukarinflytandet vid enheten för ekonomiskt bistånd samt vid vuxenenheten. Under 2015 kommer förvaltningen att undersöka möjligheterna till att starta fokusgrupper eller hitta andra lämpliga former för att inhämta brukarnas perspektiv och tillvarata deras idéer.

Till det systematiska kvalitetsarbetet hör också arbetet med lex Sarah. I samband med att missförhållanden rapporteras utreds bakomliggande orsaker vilket kan leda till att åtgärder för att förbättra verksamheterna vidtas. Under 2015 kommer social omsorg satsa på att öka kunskaperna hos medarbetarna om lex Sarah bland annat genom att revidera och distribuera en ny informationsfolder.

Äldreomsorg

Äldreomsorgens uppdrag är att tillhandahålla en god och trygg service, vård och omsorg för de äldre som har behov av det. Inriktningen är att ge en individuellt anpassad vård och omsorg där den äldre är delaktig i planeringen och utförandet, så långt som möjligt.

Inom äldreomsorgen har den äldre efter biståndsbedömning möjlighet att välja utförare av hemtjänst, ledsagning, avlösning, vård- och omsorgsboende och dagverksamhet.

Äldreomsorgen har ett förebyggande förhållningssätt. Målet är att bidra till ett aktivt och hälsosamt åldrande och skapa möjligheter för gemenskap. Förebyggande insatser erbjuds bl.a. av Seniorhälsans verksamhet på servicehusen och mötesplatserna med olika former av aktiviteter, syn- och hörselkonsulent, fixartjänsten, anhörigkonsulent, dietist, dagsutflykter, kultur och social samvaro. Pensionärs- och frivilligorganisationernas verksamheter och insatser har också stor betydelse för de äldres möjligheter till aktiviteter i gemenskap med andra.

Äldreomsorgens förhållningssätt är att samverka kring den äldres vård och omsorg för att kunna ge rätt insatser vid rätt tillfälle. Genom verksamhetsmodellen Bättre Samverkan Bättre Liv tillsammans med landstinget och olika privata vårdgivare och utförare, finns en bra grund för det fortsatta utvecklingsarbetet. Syftet är att ge en trygg och sammanhållen vård och omsorg till de mest sjuka äldre som bor i eget boende. Utvecklingsarbetet omfattar också personer med demenssjukdom, såväl under som över 65 år. Ett gemensamt lokalt demensprogram är under utarbetande.

Organisation

Äldreomsorgen har en beställar- och utförarorganisation.

Beställarenheten äldre tillhör avdelningen för social omsorg och ansvarar för myndighetsutövningen. Biståndshandläggare utreder och fattar beslut om vilka insatser den äldre beviljas, utifrån socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt med stöd av stadens riktlinjer.

Utförarenheterna i egen regi tillhör avdelningen för förskola och äldreomsorg i egen regi, som leds av en avdelningschef. Utförarenheterna i egen regi omfattar Axelsbergs vård- och omsorgsboende, Axbådens vård- och omsorgsboende, Fruängsgårdens servicehus, Trekantens servicehus, Hägersten-Liljeholmens hemtjänst och Äldrestöd. Vid Fruängsgårdens

servicehus finns också dagverksamheten Solkatten och vid Axelsberg dagverksamheten Eternellen. Inom enheten Äldrestöds verksamhet finns Seniorhälsan, mötesplatser, vaktmästartjänst/fixartjänsten, anhörigkonsulenter, dietist samt heminstruktörer för stöd till personer med syn- och/eller hörselnedsättningar. Förvaltningens anhörigkonsulenter serverar även Älvsjö stadsdelsförvaltning. Syn- och hörselkonsulenterna arbetar inom hela Söderort.

Hägersten-Liljeholmens hemtjänst bedriver en omfattande verksamhet som leds av en enhetschef. Enheten har ca 600 kunder och ca 100 tillsvidareanställda. Under året kommer hemtjänsten att delas i två enheter och en till enhetschef anställs.

Entreprenadverksamhet Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende samt Åsengården drivs på entreprenad sedan hösten 2008. Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende återgår till kommunal regi fr.o.m. hösten 2015. För Åsengården vård- och omsorgsboende förlängs avtalet med 2 år.

Uppföljning av äldreomsorgens verksamheter i såväl privat som egen regi genomförs inom administrativa avdelningen av uppföljare/administrativ sekreterare och medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS. Avtalsuppföljningen av entreprenadverksamheten genomförs i samarbete mellan administrativa avdelningen och avdelningen för social omsorg.

Budget

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Varav	Netto
			omslutnings- förändringar	
Äldreomsorg	663,2	99,8	81,0	563,4
Summa avdelningen	663,2	99,8	81,0	563,4

Äldreomsorgens budget uppgår till 563,4 mnkr netto, vilket är en ökning med 6,5 mnkr jämfört med verksamhetsplanen för 2014. Ersättningsnivåerna för hemtjänst samt avlösning och ledsagning ökar med 4,0 % från och med januari 2015. För särskilda boenden höjs ersättningen med 2,1 % som är baserad på förändringen mellan omsorgsprisindex (OPI) 2014 och 2013. Lokalschablonen räknas upp med differensen i konsumentprisindex (KPI) under perioden juli 2013 till juli 2014 vilket innebär att lokalschablonen 2015 är oförändrad. Ersättningen per dag för biståndsbedömd dagverksamhet för äldre höjs med 3 % från och med januari 2015. Omslutningsökningen beräknas till 81,0 mnkr och avser till största del försäljning av vård- och omsorgsplatser till andra förvaltningar samt ökade kostnader och intäkter för boendehyror.

Personal och kompetensutveckling

Målsättningen är att all tillsvidareanställd personal ska ha grundutbildning. Andelen personal som har grundutbildning varierar mellan verksamheterna från 85 % till 100 % och enheterna fortsätter därför att erbjuda utbildad personal grundutbildning. All personal har individuella kompetensutvecklingsplaner. Prioriterade områden för kompetensutveckling är fortsatt dokumentation, demensvård och vård i livets slut. All personal ska genomföra webbutbildningen Demens ABC. Interna utbildnings- och handledningsinsatser är frågor kring kost, hälsa, nutrition och måltiden som hålls av äldreomsorgens dietist samt dokumentation som hålls av äldreomsorgens dokumentationshandledare. Sjukgymnast och arbetsterapeut leder en tvådagarskurs i ergonomi med förflyttningsteknik och hjälpmedelshantering för personal inom all kommunalt driven äldreomsorg i stadsdelen.

Det finns ett behov av att öka kunskaperna kring äldre med psykiska funktionshinder och missbruksproblem.

Äldreförvaltningen anordnar flera olika utbildningar för äldreomsorgens personal, såsom undersköterskeutbildningar, "Svenska som andraspråk" och "Äldre och missbruk".

Biståndshandläggarna erbjuds också utbildningar som genomförs i äldreförvaltningens regi. Handläggarna kommer fortsatta att arbeta vidare med motiverande samtal, MI.

Alla medarbetare ska vara delaktiga i äldreomsorgens kvalitets- och värdegrundsarbete.

Verksamhet

Beställarenheten äldre

Biståndshandläggningen ska vara rättssäker och av hög kvalitet. Biståndshandläggarna skriver utredningar i stadens kartläggnings- och utredningsinstrument vilket ger ett allsidigt underlag för beslut. Enheten arbetar aktivt med kvalitetsutveckling och har fokus på individuppföljning samt att säkerställa likställdheten i myndighetsutövningen. Biståndsbedömningen ska också ha ett genusperspektiv.

Bemötande, information och tillgänglighet för brukarna är fortsatt viktiga utvecklingsfrågor. För att kunna erbjuda en god tillgänglighet har beställarenheten en mottagningsgrupp under kontorstid. I samverkan med landstinget (Huddinge geriatriken) kommer beställarenheten äldre att pröva vårdplanering genom videokonferens. Syftet är att öka den äldres delaktighet och samtidigt ha en effektiv organisation för biståndshandläggningen.

Biståndshandläggarna deltar i de utbildningar som arrangeras av äldreförvaltningen.

Anhörigstödet

Stödet till anhöriga ska fortsatta att utvecklas och anpassas utifrån anhörigas behov och önskemål. Former för att på ett tidigt stadium nå de anhöriga behöver utvecklas. En översyn ska därför genomföras av anhörigstödet.

Äldreomsorgens utförare i egen regi

Äldres hälsa och välbefinnande ska stå i fokus för äldreomsorgens verksamheter. Arbetet utgår från kommunfullmäktiges mål och indikatorer om brukarnas nöjdhet med verksamheten, tryggheten, måltiden, utevistelsen och möjligheten att påverka hur hjälpen från hemtjänst utförs samt kvalitetskrav på kontinuitet, bemanning och utbildning.

Hemtjänsten ska särskilt arbeta med att öka kontinuiteten. Bemanningen ska planeras så att den äldre får hjälp av samma personal, så långt som möjligt. Den kommunala hemtjänsten fortsätter också att erbjuda stöd till personer med demenssjukdom genom sin specialiserade hemtjänstgrupp "demensgruppen". Målet är att på bästa sätt tillgodose de särskilda behov som personer med demenssjukdom har av trygghet, säkerhet och individuellt anpassade insatser i hemmet.

Utveckling av kontaktmannaskapet och dokumentationen ska fortgå vid alla verksamheter för att säkerställa en individuellt anpassad vård och omsorg. Den äldre ska vara delaktig i upprättandet av genomförandeplanen.

Vid vård- och omsorgsboende fortsätter arbetet med att ge de boende en meningsfull vardag genom möjlighet till daglig utevistelse, trevliga måltider, gemenskap och aktiviteter.

Verksamheten med ”ungdomsbesök” fortgår på vård- och omsorgsboende med ungdomar på helgerna som hjälper till med olika aktiviteter för de boende.

Kvaliteten i dagverksamheten ska fortsätta att utvecklas och anpassas utifrån deltagarnas behov och önskemål. Vård- och omsorgsboende och dagverksamheterna behöver också utveckla informationen till boende och anhöriga om de aktiviteter som erbjuds.

Förebyggande insatser och åtgärder genom riskbedömningar är prioriterat. På servicehus och vård- och omsorgsboende erbjuds de boende individuella riskbedömningar för fall, undernäring, trycksår och munhälsa. Inom hemtjänsten görs miljöbedömningar i hemmet för att förebygga fallolyckor. Personalen har ett rehabiliterande synsätt för att så långt som möjligt ta tillvara den äldres egna resurser så att den äldre kan bibehålla sina funktioner.

Brandprevention på servicehus är en prioriterad fråga och där det är viktigt att följa upp om det finns boende med samlarbeteende och vilket stöd dessa personer behöver.

Larmen på särskilda boendeformer ska ses över.

Äldreomsorgen har ett brett utbud av aktiviteter genom Seniorhälsans verksamhet och pensionärsorganisationernas insatser på servicehusen och mötesplatserna. Dagsutflykter anordnas under hela året, men främst under sommarmånaderna. Ett viktigt utvecklingsområde är att hitta former för hur fler äldre som bor ensamma hemma ska ges möjlighet att delta i aktiviteterna.

Verksamhets- och kvalitetsuppföljning

Förvaltningen ansvarar för att genomföra årliga verksamhetsuppföljningar för de verksamheter som drivs i egen regi och på entreprenad samt privata verksamheter som staden har avtal med och som är belägna i stadsdelen. På uppdrag av äldreförvaltningen genomför också stadsdelsförvaltningen verksamhetsuppföljningar på andra privata vård- och omsorgsboende och vid privata hemtjänstutförare som fördelats mellan stadsdelsförvaltningarna. Verksamhetsuppföljningarna anmälas till stadsdelsnämnden och äldrenämnden.

Vid entreprenaderna genomförs också avtalsuppföljning samt oanmälda besök dag-, kvälls-/natttid av förvaltningens medicinskt ansvarig sjuksköterska MAS och uppföljare/administrativ sekreterare. Oanmälda nattbesök genomförs även på servicehus och vård- och omsorgsboende i egen regi.

Förvaltningens medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) genomför varje år en kartläggning av hälso- och sjukvårdsinsatser/kvalitetsindikatorer i stadsdelens särskilda boendeformer i egen regi och på entreprenad. Resultatet redovisas till stadsdelsnämnden i en rapport.

Enheter som bedriver hälso- och sjukvård lämnar en patientsäkerhetsberättelse.

På individnivå gör biståndshandläggarna individuppföljning för att säkerställa att den enskilde får sina insatser utförda enligt beslut och genomförandeplanen.

Kvalitetsuppföljning med observationer på vård- och omsorgsboende fortsätter.

Utgångspunkten är att genom ett brukarperspektiv fånga upp professionell kvalitet i mötet mellan brukare och vårdpersonal. Syftet är att utveckla verksamhetens kvalitet och återföring ges till avdelningschef/enhetschef. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning har en halvtids observatör.

Årliga brukarundersökningar genomförs av Stockholms stad och Socialstyrelsen.

Boendeformer för äldre

I Hägersten-Liljeholmen stadsdel finns det flera olika boendeformer för äldre, såsom seniorboende, servicehus, vård- och omsorgsboende med inriktning demens och med inriktning somatik samt korttidsboende.

Vid Axelsberg finns det två hus för seniorboende. För seniorboende behövs inget biståndsbeslut, utan den äldre väljer själv när man vill flytta dit genom att ställa sig kö till bostadsförmedlingen. Boendeformerna drivs av stadens fastighetsägare Micasa AB.

Verksamheten på de två servicehusen Fruängsgården och Trekanten med totalt 193 lägenheter, drivs i stadsdelsnämndens regi. På Trekantens servicehus finns också ett socialpsykiatriskt profilboende med 10 lägenheter för personer +55 för vilken avdelningen för social omsorg ansvarar.

Servicehusen har i genomsnitt cirka 15 outhyrda servicehuslägenheter, varav tio på Fruängsgårdens servicehus och fem på Trekantens servicehus.

För vård- och omsorgsboende i stadsdelen finns det 260 vård- och omsorgsplatser som drivs i egen regi eller på entreprenad. Boendena Valborgsmässovägen (f.d. Rosengården) med ett 80-tal platser vård- och omsorgsboendet La Casa med ett 30-tal platser för spansktalande drivs i privat regi och har ramavtal med staden. Vård- och omsorgsboendet Attendo Valborgsmässovägen kommer att avvecklas under våren 2015. Boendets badrum uppfyller inte arbetsmiljökraven och har dispens från Arbetsmiljöverket att bedriva verksamheten till juni 2015. De boende har erbjudit plats på andra vård- och omsorgsboenden.

Vid Axelsbergs vård- och omsorgsboende finns tre avdelningar för demensvård, två för somatisk vård samt en för korttidsvård. Alla avdelningar har samma utformning med nio lägenheter och gemensamma utrymmen. Efterfrågan på demensplatser har minskat medan det finns kö till de somatiska platserna. Förvaltningen avser därför att närmare utreda om att omvandla en av demensavdelningarna till avdelning för somatisk vård och hur detta i så fall skulle kunna genomföras på ett tryggt sätt för de boende. Samtidigt kan behoven förändras snabbt, vilket också måste beaktas innan en förändring genomförs.

Förvaltningen planerar också att genomföra en översyn när det gäller behovet av korttidsplatser på Axelsbergs vård- och omsorgsboende. Detta mot bakgrund av att korttidsplatser står tomma under längre perioder. Växelvårdsplatserna är möjliga att flytta till boendets avdelningar för somatisk vård.

I frågor om boendeplanering för äldre samarbetar förvaltningen med Skärholmens och Älvsjöes stadsdelsförvaltningar i region Västra Söderort samt i dialog med äldreförvaltningen och Micasa AB. Förvaltningarna tar varje år fram en aktuell äldreboendeplan för regionen, som lämnas till äldreförvaltningen som underlag till stadens gemensamma planering. Regionens äldreboendeplan redovisas i samband med stadsdelsnämndens treårsplan.

Samhällsplanering

Organisation

Avdelningen är en administrativ enhet med stödfunktioner för förvaltningens verksamheter. Inom avdelningen finns också ansvaret för underhåll och drift av stadsdelens parkmiljöer samt övriga stadsmiljöfrågor som rör stadsdelen

Budget

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Varav omslutnings- förändringar	
			förändringar	Netto
Nämnd- och förvaltningsadministration	10,9	0,0	0,0	10,9
Stadsmiljöverksamhet	12,5	0,0	0,0	12,5
Avskrivningar	4,2	0,0	0,0	4,2
Internränta	1,9	0,0	0,0	1,9
Verksamhet för barn, kultur och fritid	2,7	0,0	0,0	2,7
Summa avdelningen	32,2	0,0	0,0	32,2

Avdelningens budget uppgår till 32,2 mnkr netto, vilket är en minskning med 0,6 mnkr jämfört med verksamhetsplan för 2014. Minskningen beror huvudsakligen på minskad driftbudget inom stadsmiljöverksamhet.

Personal

Avdelningen leds av en avdelningschef och består av en preventionssamordnare, en intendent för säkerhet, larm och telefoni, en hyresadministratör, två parkingenjörer, två lokalintendenter, en projektledare samt en utredare i stadsmiljöfrågor.

Verksamhet

Avdelningen sköter stadsdelsnämndens lokalförsörjning, hanterar hyreskontrakt och hyror samt övriga lokalrelaterade frågor. En stor del av avdelningens arbete innebär att utveckla nya lokaler för förskolor i stadsdelen för att möta den ständigt ökande efterfrågan på förskoleplatser. Avdelningen bevakar samhällsplaneringsfrågor, svarar på remisser i samhällsbyggnadsfrågor samt tar fram underlag och gör analyser för verksamheternas lokalbehov, deltar i planprocesser och vid utvecklingen av nya parker i stadsdelsområdet. Vidare ansvarar avdelningen för IT och säkerhetsfrågor samt för samordning och utveckling av drog- och brottsförebyggande arbete och tobaks- och folkölstillsyn. Nämndens ansvar för stadsmiljöfrågor avseende investeringar, drift och underhåll av park- och naturmark hanteras inom avdelningen. Avdelningen handlägger också ansökningar om lokala verksamhetsbidrag och arrangörstöd. Ansvaret för konsumentvägledning ligger på avdelningen men utförs av Råd & Rön AB.

Under 2015 kommer arbetet fortsätta med fokus på utveckling av parkfrågor, med noggrann uppföljning av entreprenörsavtalen och beställningar. Avdelningen tog under 2013 fram ett program för upprustning av Aspuddens parklek. Under 2015 fortsätter arbetet med genomförande av upprustningen. Det trygghetsskapande arbetet fortsätter i Lokala Brottsförebyggande rådets arbetsgrupper som samordnas av avdelningen. Utvecklingen av förskolelokaler kommer att fortsätta under året. Avdelningen ser i samråd med social omsorg fortlöpande över möjligheterna att inrätta bostäder med särskild service i kommande nybyggnation i stadsdelsområdet i dialog med berörda fackförvaltningar och byggherrar. Avdelningen kommer att arbeta för en fortsatt stor andel elbilar i förvaltningens fordonsflotta samt förbereda för möjligheter till utsortering av matavfall på berörda enheter.

Under 2015 upphandlar förvaltningen ny entreprenör för parkskötsel, renhållning och vinterväghållning.

Vid upprustning och nyanläggning av parker med investeringsmedel samt vid drift och underhåll av offentliga miljöer har avdelningen alltid ett tillgänglighetsperspektiv utifrån stadens riktlinjer. Nämnden ansöker om totalt 9 mnkr för tillgänglighetsinvesteringar under 2015.

Förvaltningen bidrar till att uppfylla stadens mål om en trygg, säker och ren stad genom det fortlöpande arbetet med underhåll och städning av stadsdelsområdets parkmiljöer med fokus på trygghet och trivsel. Förvaltningen ser även över möjligheten att anlägga två utegym i stadsdelen för att öka möjligheterna till spontanidrott.

Arbetet med att identifiera sårbarheter som kommer att ligga till grund för förebyggande eller minimerande åtgärder under året har påbörjats.

Genom en rad aktiviteter arbetar förvaltningen med tillgänglighetsfrågor som rör lokaler, fritidsverksamhet och lekparkar.

Administration

Organisation

Avdelningen leds av avdelningschefen och avdelningen ansvarar för förvaltningens gemensamma administration som HR, kansli, uppföljning av nämndens medicinska ansvar och rehabilitering inom äldreomsorg och socialpsykiatriska gruppbofästigheter, ekonomi, kommunikation och upphandling. Under avdelningen finns två enheter, ekonomienheten och kommunikationsenheten.

Budget

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Varav omslutnings-	
			förändringar	Netto
Nämnd och förvaltningsadministration	35,3	0	0	35,3
Arbetsmarknadsåtgärder, feriearbetare	1,2			1,2
Summa avdelningen	36,5	0,0	0,0	36,5

Avdelningens budget uppgår till 36,5 mnkr netto vilket är en ökning med 2,0 mnkr jämfört med föregående år. I budgeten ingår även kostnader för feriearbete med 1,2 mnkr vilket är en ökning med 0,8 mnkr jämfört med föregående år.

Personal

Administrativa avdelningen består av en avdelningschef, en nämndsekreterare, en registrator, två medicinskt ansvariga sjuksköterskor, en halvtidsanställd administrativ sekreterare för uppföljning inom äldreomsorgen, tre HR-konsulter, en personalkonsulent, en lönecontroller, en paraply-, ILS- och upphandlingssamordnare samt en halvtidsanställd arkivassistent.

Ekonomienheten

En ekonomichef, fyra controllers och redovisningsansvarig.

Kommunikationsenheten

En kommunikationschef, en utredare, en kommunikatör som anställs under året och en handläggare. Det innebär en ökning med en kommunikatör jämfört med 2014.

Verksamhet

Avdelningen ansvarar för förvaltningens övergripande ekonomiarbete som t.ex. budget, uppföljning, redovisning och bokslut, stöd och service till enheterna, nämndadministrationen till stadsdelsnämnden och sociala delegationen, upphandlingar, informationsfrågor samt har hand om förvaltningens diarium och arkiv.

En god eftersökningsmöjlighet i diariet efter handlingar ska finnas både på intranätet och internet. Rutinerna anpassas efter den utveckling som sker inom e-tjänster. Avdelningen arbetar för att språket i nämndhandlingarna ska vara tydligt och enkelt samt samordnar och ger stöd för förvaltningens interna och externa kommunikation.

Avdelningens HR-funktion arbetar förvaltningsövergripande och utarbetar riktlinjer, ger konsultativt stöd, bistår med lag- och avtalstolkning, informerar och utbildar förvaltningens chefer inom personalområdet. Exempel på områden är arbetsrätt, rekrytering/anställning, arbetsmiljö, omställning, rehabilitering, lönefrågor, förhandlingar, jämställdhet och likabehandling.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska följer upp nämndens medicinska ansvar i de särskilda boendeformerna och rehabilitering inom äldreomsorg och socialpsykiatriska gruppboendestäder samt arbetar med patientsäkerhetsfrågor i syfte att förhindra vårdskador inom de områden som stadsdelsnämnden har hälso- och sjukvårdsansvar för. Älvsjö och Skärholmens stadsdelsförvaltningar köper uppföljning av nämndens medicinska ansvar samt rehabilitering inom äldreomsorg och socialpsykiatriska gruppboendestäder av förvaltningen.

I avdelningens arbete ingår att upprätta övergripande styrdokument och erbjuda stöd inom olika utvecklings- och uppföljningsområden samt att samordna rekryteringen av feriearbetare.

Kommunikationsenheten inom avdelningen ansvarar för förvaltningens övergripande kommunikation internt och externt, stöd till chefer i informationsfrågor, struktur och riktlinjer för förvaltningens samarbetsytor, Goda exempelutställningen, vissa projekt samt samordnar frågor som rör lokala näringslivet, EU frågor, Vision Söderort, Telefonplan, förvaltningens kvalitetsarbete, förvaltningens kris- och katastrofledning, risk- och sårbarhetsanalys, Anordnarwebb, nationella minoriteter med inriktning på förvaltningsområdet för finska.

Avdelningen administrerar och följer upp upphandlingar samt ansvarar för paraplysamordningen.

Förvaltningen har fått uppdraget att vara piloter i projektet SUNE (Stockholm Stads Upphandling för Nytt Ekonomisystem) och en uppgradering kommer ske under 2015 av det befintliga ekonomisystemet Agresso.

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Hägersten-Liljeholmens förskolor arbetar utifrån förskolans läroplan vars intentioner speglas i den dagliga verksamheten, miljöns utformning samt personalens förhållningssätt och

arbetssätt. En höga andel av stadsdelens barn är inskrivna i förskola. Förskolornas verksamhet utgår från barnens behov och intressen.

Inom socialtjänsten prioriteras förebyggande arbete och tidiga insatser och utredningar görs utifrån gällande lagar och stadens riktlinjer. Föra att säkerställa likvärdighet och rättsäkerhet i utredningarna används standardiserade bedömnings- och utredningsinstrument i utredningarna.

Underhåll och städning av stadsdelsområdets parkmiljöer görs med fokus på trygghet och trivsel. Förvaltningen också över den fysiska miljön och tillgängligheten i området i syfte att genomföra förbättringar vid behov och fortsätter att utveckla det trygghetsskapande arbetet.

En snabbare planprocess bidrar till att hindra uppskov med remissyttranden. Förvaltningen har som mål att färdigställa bostäder med särskild service i stadsdelen med ett boende per år.

Genom kultur- och föreningsbidrag bidrar nämnden till möjligheter för medborgare att utöva kulturverksamhet. I samband med exploateringsprojekt i stadsdelsområdet bevakar förvaltningen möjligheterna att utveckla tillgången till lek, rekreation och spontanidrott.

Äldres hälsa och välbefinnande ska stå i fokus för äldreomsorgens verksamheter. Målet är att de äldre och anhöriga ska känna trygghet och vara nöjda med äldreomsorgens olika insatser. Ett bra bemötande, att man känner personalen och får vara med och påverka hur hjälpen ska utföras, är viktigt för den äldre.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor

Uppsökande verksamhet, KF uppdrag

Generellt deltar ca 87 % av stadsdelens barn i förskolans verksamhet. För åldersgruppen 2-5 år är deltagandet ännu högre, ca 95%. En del grupper kan behöva mer, annan information eller motiveras för att barnen ska delta i förskolans verksamhet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	1,3 %	3,6 %	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden förbättra möjligheten att få barnomsorg på obekväm arbetstid.	2015-01-01	2015-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska öka den uppsökande verksamheten för att öka andelen barn inskrivna på förskolan.	2015-01-01	2015-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska göra en särskild informationssatsning kring kollo på andra språk än svenska	2015-01-01	2015-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande

Hägersten-Liljeholmens förskolor arbetar utifrån förskolans läroplan. Läroplanens intentioner speglas i den dagliga verksamheten, miljöns utformning samt personalens förhållningssätt och arbetssätt. Nämndens mål för förskolan har formulerats utifrån läroplanens målområden och uttrycker den förväntade kvalitetsutvecklingen. Förskolorna formulerar några konkreta och uppföljningsbara mål i förhållande till sin barngrupps behov och utifrån nämnden förväntningar. Målen uttrycks som förväntade resultat, som har fokus på vad brukarna ska erbjudas. Förskolans arbete följs, dokumenteras och kommuniceras systematiskt för att främja barnens lärande och utveckling.

Utvecklingsområden för förskoleavdelningen är

- **Samarbete med bibliotek och kulturproducenter** för att uppmärksamma och stödja förskolornas arbete med litteratur och kultur.
- Utveckla organisation och mottagande av förskollärarstudenter

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %	tas fram av nämnden	År
 Andel förskollärare av antal anställda	39 %	39 %	År
 Andel förskollärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik		fastställs 2015	År
 Andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare	0 %	fastställs 2015	År
 Andel nöjda föräldrar	85 %	85 %	År
 Antal barn per grupp	16	16	År
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	År
 Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"	3,7	3,7	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden utveckla uppföljningen av personal och bemanning i såväl kommunala som fristående förskolor	2015-01-01	2015-12-31
 Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans utreda vilka krav man kan ställa på kommunala och fristående förskolor för att öka andelen förskollärare	2015-01-01	2015-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för modersmål, språkutveckling och flerspråkig verksamhet i förskolan och skolan.	2015-01-01	2015-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Alla barn har lika möjligheter i förskolan och skolan

Förskolorna tar reda på och beskriver systematiskt barnens behov, intressen och synpunkter som utgångspunkt för verksamhetens utformande. Detta sker genom observationer och samtal med barn och vårdnadshavare. Ett normkritiskt förhållningssätt, uppföljningar av arbetssätt och resultat av arbetet är några redskap för att skapa likvärdiga möjligheter för barnen i förskolan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kulturnämnden ska i samverkan med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra en lässatsning	2015-01-01	2015-12-31

Nämndmål:

1. Förskolan främjar barnens förståelse för grundläggande demokratiska värden.

Förväntat resultat

Likabehandlingsplanerna följs upp, utvärderas, hålls aktuella och revideras utifrån barngruppernas specifika behov. Förskolorna bidrar till likvärdighet samt breddar barnens lekmönster och intressen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolorna kartlägger barngruppernas behov	2015-01-12	2015-10-31

Nämndmål:

2. Förskolan ger barnen utmaningar som stimulerar lusten att erövra nya erfarenheter, kunskaper och färdigheter.

Förväntat resultat

Förskolorna följer varje barns utveckling och lärande. Förskolorna ger nya utmaningar utifrån barnens kunskaper, erfarenheter och intressen i språk, matematik, naturvetenskap, teknik och skapande.

Varje barn får under sin förskoleperiod möta och själv prova olika former av kultur.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolorna kartlägger barngruppernas behov	2015-01-12	2015-10-31
Språkkartläggning	2015-01-01	2015-09-30
Självvärdering av arbetet genom "Förskoleindikatorn" ska genomföras i arbetslagen under vårterminen. Resultat av självvärderingen skrivs in i ILS-webben senast 15 september.	2015-01-01	2015-06-30

Nämndmål:

3. Förskolan erbjuder föräldrarna goda möjligheter till samverkan.

Förväntat resultat

Förskolan är tydlig i fråga om mål och innehåll. Förskolan för fortlöpande samtal med föräldrarna kring de egna barnens trivsel, utveckling och lärande. Kommunikationen präglas av respektfullt bemötande och lyhördhet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Dialoger kring resultat av brukarundersökning	2015-01-01	2015-10-31

Nämndmål:

4. Förskolan har ett gott samarbete med skolan, socialtjänsten, landsting och andra parter för att stödja barnets allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv.

Förväntat resultat

Förskolan följer de samverkansmodeller som framtagits gemensamt i stadsdelen. Förskolan arbetar med övergång till skolan och extra uppmärksamhet ägnas de barn som behöver särskilt stöd.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolorna har avslutande samtal inför övergången till skola	2015-01-01	2015-08-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

Förvaltningen bidrar med att uppfylla stadens mål genom att prioritera det förebyggande arbetet samt tidiga insatser. Förvaltningens utredningar avseende enskildas behov av stöd- och hjälpinsatser fokuserar på att frigöra resurser hos familjen och dess nätverk. Utredningar utförs i enlighet med gällande lagstiftning samt stadens riktlinjer. För att säkerställa likvärdighet och rättssäkerhet i utredningarna använder de myndighetsutövande enheterna standardiserade bedömnings- och utredningsinstrument. Förvaltningen strävar efter att de enskilda är delaktiga i de utredningar som rör dem samt i utformningen av de insatser som beviljas. Beviljade insatser syftar till att öka den enskildes förutsättningar för ett självständigt liv. Samtliga insatser följs upp regelbundet för att säkerställa att de utförs i enlighet med uppsatta mål.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	84 %	84 %	Tertial
 Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatri	80 %	tas fram av nämnden	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	40 %	fastställs 2015	Tertial
 Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	80 %	80 %	År
 Andel ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar	90 %	tas fram av nämnden	År
 Andel uppnådda delmål inom socialpsykiatri	50 %	tas fram av nämnden	År
 Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	25 %	25 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur arbetet med sociala insatsgrupper för målgruppen 20-29 år ska organiseras och hur det långsiktigt ska finansieras.	2015-01-01	2015-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med Arbetsförmedlingen och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på åtgärder för att säkerställa att nyanlända ges lika rätt och tillgång till sociala insatser som andra.	2015-01-01	2015-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna för att starta fler familjecentraler, med fokus på ytterstaden.	2015-01-01	2015-12-31
 Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna planera för utbyggnad av boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning.	2015-01-01	2015-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska förstärka det sociala arbetet exempelvis genom att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterarna.	2015-01-01	2015-12-31

Nämndmål:

All myndighetsutövning ska vara rättssäker och tillvara ta den enskildes resurser

Förväntat resultat

Alla som har kontakt med förvaltningens myndighetsutövande enheter ska få sina rättigheter tillgodosedda i samband med utredningar och beslut. Alla ska också känna att deras egna resurser beaktas i kontakten med förvaltningen och vid beslut om insats.

Kommentar

Förvaltningens utredningar ska vara allsidiga, korrekta och genomföras inom de tidsramar som lagstiftningen anger. Förslag till insatser ska vara sådana att de tar tillvara den enskildes egna resurser. För att säkerställa att utredningarna håller god kvalitet och ger ett allsidigt underlag för beslut använder de myndighetsutövande enheterna inom social omsorg olika

former av standardiserade utrednings- och bedömningsinstrument. De myndighetsutövande enheterna upprättar individuella arbetsplaner och vårdplaner kring den enskilde. Om den enskilde har insatser både från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården upprättas en samordnad individuell plan (SIP), under förutsättning att den enskilde själv vill.

Alla myndighetsutövande enheter följer stadens riktlinjer för handläggning och håller sig ajour med rättstillämpningen genom att ta del av domar från olika instanser och beslut från tillsynsmyndigheter.

Beställarenheten äldres kvalitetsarbete har fokus på individuppföljning, utveckling av dokumentationen samt att säkerställa likställigheten i biståndsbedömningen. I samverkan med landstinget (Huddinge geriatriken) kommer beställarenheten äldre att pröva vårdplanering genom videokonferens. Syftet är att öka den äldres delaktighet och ha en effektiv organisation för biståndshandläggningen.

Nämndmål:

Anhöriga ska uppleva att de får stöd och hjälp utifrån sin aktuella situation

Förväntat resultat

Anhöriga ska uppleva att de får stöd och hjälp utifrån sin aktuella situation.

Kommentar

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd erbjuder ett brett utbud av insatser som vänder sig till anhöriga som vårdar och hjälper närstående som både är under och över 65 år. Stadsdelsnämnden erbjuder bland annat information, råd och stöd av anhörigkonsulenter, anhöriggrupper och tematräffar. Förvaltningen har en anhörigkonsulent för personer under 65 år och två för personer över 65 år. Konsulenten som är avsedd för anhöriga till personer under 65 år säljer anhörigstödsinsatser till Älvsjö och Skärholmens stadsdelsförvaltningar. Konsulenterna för personer över 65 år serverar även Älvsjös stadsdelsförvaltning.

För anhöriga som har närstående med beroendeproblematik erbjuds anhörigstöd genom vuxenenhets egen öppenvård. Under 2015 kommer anhörigstödet på vuxenheten att utvecklas med syftet att öka tillgängligheten och för att på ett tidigare stadium nå de anhöriga. Möjligheten att erbjuda anhörigstöd i gruppverksamhet kommer att ses över.

En översyn ska genomföras av äldreomsorgens anhörigstöd med syfte att utveckla former för ett sammanhållet anhörigstöd som i ett tidigt skede når och fångar upp de anhörigas behov av stöd och insatser.

Uppsökande verksamhet fortsätter att erbjudas till par som är 80 år.

Biståndsbedömda insatser finns såsom hemvårdsbidrag och avlösning i hemmet och genom korttidsvård. Avlösning i hemmet är avgiftsfri upp till 16 timmar i månaden. Anhörig har också rätt att ansöka om eget individuellt stöd.

Anhörigstödet ska fortsätta att utvecklas och anpassas utifrån de anhörigas behov och önskemål. Utgångspunkten för arbetet är Stockholms stads program för stöd till anhöriga 2012-2016.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicit et
Andel anhöriga som är nöjda med anhöriggrupperna	85		År

Nämndmål:

Den enskilde ska få insatser av god kvalitet som erbjuder delaktighet och stärker förmågan att leva ett självständigt liv

Förväntat resultat

Den enskilde ska kunna leva ett så självständigt liv som möjligt. Brukarna är nöjda med verksamhetens kvalitet.

Kommentar

Alla brukare som har insatser enligt SoL har rätt att medverka i upprättande och uppföljning av genomförandeplanen för den insats som de beviljats. Handläggare följer kontinuerligt upp beviljade insatser tillsammans med den enskilde för att säkerställa att insatsen är relevant samt att den utförs enligt beställningen/uppdraget. Samordnade individuella planer ska upprättas vid behov tillsammans med landstinget eller andra samarbetspartners. Insatser ska genomföras i enlighet med beslut samt gällande lagar och riktlinjer. Utförare inom individ- och familjeomsorgen dokumenterar i det nya systemet ParaDifo vilket ger den enskilde ökad delaktighet i upprättandet av sin genomförandeplan samt stärker beställarens insyn i utförandet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Social omsorg ska ge stöd till enheterna med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet.	2014-01-01	2015-12-31
Social omsorg ska utarbeta en modell för uppföljning av egna verksamheter.	2014-01-01	2015-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar

Förvaltningen bidrar till att uppfylla stadens mål genom det fortlöpande arbetet med underhåll och städning av stadsdelsområdets parkmiljöer med fokus på trygghet och trivsel.

Tillsammans med exploateringskontoret och trafikkontoret ser förvaltningen också över den fysiska miljön och tillgängligheten i området i syfte att genomföra förbättringar vid behov. Förvaltningen fortsätter under året att utveckla det trygghetsskapande arbetet som sker genom Lokala Brottsförebyggande Rådets (Lokala BRÅ) olika arbetsgrupper utifrån den framtagna handlingsplanen och samverkansöverenskommelser med berörda aktörer. Nämnden söker medel för 2015 för tillgänglighetsåtgärder i stadsdelens utemiljö. Arbetet med att identifiera sårbarheter som kommer att ligga till grund för förebyggande eller minimerande åtgärder under året har påbörjats.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicit et
 Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	74 %	74 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	62 %	62 %	År
 Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram en stadsövergripande strategi för levande lokala centrum	2015-01-01	2015-12-31
 Kommunstyrelsen ska under 2015 göra en översyn med inriktningen att delar av ansvaret för park, natur och gatuskötsel kan tillföras stadsdelsnämnderna. Parallellt ska en översyn göras av stadsdelsnämndernas ansvar och indelning med inriktning att stärka lokalt inflytande, effektiv förvaltning och rättsäkert bemötande av invånarna.	2015-01-01	2015-12-31
 Trafiknämnden ska, i samråd med stadsdelsnämnderna, ta fram prioriterade förslag för hur de medel som reserverats för reinvesteringar ska användas.	2015-01-01	2015-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med intresserade stadsdelsnämnder studera förutsättningarna för att införa direktvalda stadsdelsnämnder.	2015-01-01	2015-12-31

Nämndmål:

Boende i Hägersten-Liljeholmen känner sig trygga

Förväntat resultat

Att de boende i Hägersten-Liljeholmen känner sig trygga.

Kommentar

Förvaltningen arbetar fortlöpande med underhåll av stadsdelens parkvägar med fokus på skymmande buskage, skymd belysning samt renhållning för att öka den upplevda tryggheten i stadsdelsområdet. Trygghetsvandringar genomförs varje år och kommer även att genomföras under 2015 då boende bjuds in för att ges möjlighet att lämna synpunkter på närmiljön. Under året kommer arbetet med att minska ungdomars användning av tobak, alkohol och narkotika fortsätta genom Lokala BRÅ:s olika samverkansgrupper. På samma sätt arbetar förvaltningen vidare med ökad trygghet för äldre samt att skapa tryggare och trivsammare centrum.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arbeta för att minska tobak-, alkohol- och narkotikaanvändningen bland ungdomar.	2015-01-01	2015-12-31
Arbeta med ökad trygghet för äldre.	2015-01-01	2015-12-31
Arbeta vidare med tryggare och trivsammare centrumgruppen	2015-01-01	2015-12-31
Fortsatt arbete med samverkansgruppen för skola, förskola, polis, socialtjänst och fritid.	2015-01-01	2015-12-31
Genomföra trygghetsvandringar i stadsdelsområdet.	2015-01-01	2015-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Minst en krisledningsövning ska genomföras under året.	2015-01-01	2015-12-31

Nämndmål:

Stadsdelens parker upplevs rena

Förväntat resultat

Att stadsdelens parker upplevs som rena genom de insatser inom drift- och underhåll som förvaltningen genomför.

Kommentar

Förvaltningen strävar ständigt efter att stadsdelens parker ska upplevas som rena. Det sker genom entreprenadavtalet för parkskötsel och fortlöpande uppföljning av att avtalet följs. Under 2015 upphandlar förvaltningen ny entreprenör för parkskötsel, renhållning och vinterväghållning.

Vid behov sätts fler papperskorgar ut och extra städning beställs vid ovanligt hög belastning på stadsdelens rekreationsytor.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra gallring av sly längs gångvägar och i parker samt städning i parker för att öka trivsel och trygghet.	2015-01-01	2015-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

För att bidra till en snabbare planprocess deltar förvaltningen tidigt i processen för att hindra uppskov med remissyttranden. Förvaltningen har också tagit fram en plan för utbyggnad av bostäder med särskild service i stadsdelen med målsättningen att färdigställa ett boende per år.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	7	tas fram av nämnden	År
 Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0	tas fram av nämnden	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska i samråd med bostadsbolagen och fastighetsnämnden inventera möjligheten att bygga om/omvandla befintliga byggnader till gruppbostäder eller servicebostäder	2015-01-01	2015-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska redovisa hur arbetet med att tillgodose behovet av bostäder med särskilt stöd och service fortskrider. Arbetet ska redovisas till kommunstyrelsens genomförandegrupp	2015-01-01	2015-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna, fastighetsnämnden, exploaterings- samt stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med varandra säkerställa att minst fem procent av lägenheterna i exploateringsprojekt med minst 100 bostäder avsätts till omsorgslägenheter	2015-01-01	2015-12-31

Nämndmål:

Nämnden ska bidra till en effektivare planprocess

Förväntat resultat

Att förvaltningen bidrar till en effektivare planprocess.

Kommentar

Genom information i tidigt skede om kommande planprojekt till nämnden samt genom tidig dialog med ansvariga förvaltningar ska stadsdelsförvaltningen vara väl förberedd i samrådsskedet. På så sätt kan begäran om uppskov med yttrande över nya detaljplaner undvikas.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ge tidig information till nämnden om kommande planprojekt.	2015-01-01	2015-12-31

Nämndmål:

Nämnden ska verka för att nya bostäder med särskild service byggs i stadsdelsområdet

Förväntat resultat

Att fler personer med funktionsnedsättning kan få en lämplig bostad i stadsdelsområdet.

Kommentar

Förvaltningen bevakar fortlöpande möjligheterna att inrätta bostäder med särskild service i kommande nybyggnation i stadsdelsområdet i dialog med fackförvaltningarna och byggherrar. I december 2015 står sju servicelägenheter i kvarteret Golvläggaren klara.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska öppna en ny grupp- eller servicebostad varje år.	2015-01-01	2015-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

Genom hanteringen av kultur- och föreningsbidrag bidrar nämnden till möjligheter för medborgare att utöva kulturverksamhet. I samband med exploateringsprojekt i stadsdelsområdet bevakar förvaltningen möjligheterna att utveckla tillgången till lek, rekreation och spontanidrott.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicit et
 Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter		fastställs 2015	År

Nämndmål:

Boende i Hägersten- Liljeholmen upplever ett varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv

Förväntat resultat

Att boende i Hägersten-Liljeholmen upplever ett varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv.

Kommentar

Förvaltningen arbetar med att göra det lokala kulturutbudet mera tillgängligt. Barn och ungdomar är prioriterade i förvaltningens satsningar där de ska ges möjligheter att uppleva och själva utöva kulturaktiviteter. I samband med utveckling och exploateringar i området lyfter förvaltningen fram behovet av möjligheter till spontan lek och idrott. Under 2013 togs ett program för upprustning av Aspudsparken fram, i det arbetet har tillgänglighetsaspekten beaktats. Upprustningen av Aspudsparken påbörjades 2014 och kommer att fortsätta under 2015. Förvaltningen söker tillgänglighetspengar för 2015 för att under året anlägga två utegym i stadsdelen. Detta för att öka möjligheterna till spontanidrott.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska se till att tillgänglighetsaspekter beaktas vid Aspudsparkens upprustning.	2015-01-01	2015-12-31
Förvaltningen ska under året utreda om det finns möjlighet att anlägga två utegym i stadsdelen, förutsatt att tillgänglighetsmedel erhålls.	2015-01-01	2015-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.8 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

Äldres hälsa och välbefinnande ska stå i fokus för äldreomsorgens verksamheter. Målet är att de äldre och anhöriga ska känna trygghet och vara nöjda med äldreomsorgens olika insatser. Ett bra bemötande, att man känner personalen och får vara med och påverka hur hjälpen ska utföras, är viktigt för den äldre.

Hemtjänsten ska särskilt arbeta med att öka kontinuiteten. Det är viktigt att bemanningen planeras så att den äldre så långt som möjligt får hjälp av samma personal.

Den kommunala hemtjänsten fortsätter också att erbjuda stöd till personer med demenssjukdom genom sin specialiserade hemtjänstgrupp ”demensgruppen”.

Verksamheten vid vård- och omsorgsboende ska fokusera på att ge de boende en meningsfull vardag genom ökade möjligheter till utevistelser, trevliga måltider, gemenskap och aktiviteter. Verksamheten med ”ungdomsbesök” fortgår på vård- och omsorgsboende med ungdomar på

helgerna som hjälper till med olika aktiviteter för de boende.

Kvaliteten i dagverksamheten ska fortsätta att utvecklas och anpassas utifrån deltagarnas behov och önskemål.

Utveckling av kontaktmannaskapet och dokumentationen ska fortgå vid alla verksamheter för att säkerställa en individuellt anpassad vård och omsorg. Den äldre ska också vara delaktig i planeringen av den egna vården och omsorgen samt i upprättandet av genomförandeplanen.

Anhöriga ska också känna att de får det stöd som de behöver. Former ska utvecklas för att nå och fånga upp anhörigas behov i ett så tidigt skede som möjligt.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicit et
 Andel personer som får en daglig utevistelse - vård och omsorgsboende		fastställs 2015	År
 Andelen nöjda omsorgstagare - biståndsbedömd dagverksamhet (äldreomsorg)	95 %	95 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	85 %	85 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare - vård- och omsorgsboende (äldreomsorg)	85 %	85 %	År
 Kontinuitet i omsorgen - hemtjänst i ordinärt boende	10 %	fastställs 2015	År
 Måltiden är en trevlig stund på dagen - Vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	77 %	77 %	År
 Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	77 %	77 %	År
 Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	86 %	86 %	År
 Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	90 %	90 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska, i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna, utveckla principer och metoder för uppföljning och styrning inom äldreomsorgen	2015-01-01	2015-12-31
 Stadsdelsnämnderna och äldrenämnden ska i samverkan ta fram ett system som ger en samlad bild av äldres synpunkter på äldreomsorgen i hela staden	2015-01-01	2015-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska delta i stadens utredning av arbetstidsförläggning och heltidsnorm för grupper med särskilt utsatta arbetsvillkor	2015-01-01	2015-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med äldrenämnden och kommunstyrelsen utreda om riktlinjerna är underfinansierade samt behov av justering med hänsyn till boendelöftet 85+	2015-01-01	2015-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska införa könsuppdelad statistik i verksamheten	2015-01-01	2015-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska se till att alla äldre kan välja kommunal hemtjänst och kommunal utförare av trygghetslarm	2015-01-01	2015-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldrenämnden ta fram en tydlig rättighet till utestelser i vård- och omsorgsboende	2015-01-01	2015-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska utöka arbetet och registrerandet i Senior alert och svenska palliativregistret för att gynna verksamhetsutvecklingen inom äldreomsorgen	2015-01-01	2015-12-31
 Äldrenämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen se över den långsiktiga kvalitetsuppföljningen och behovet att återinföra äldreomsorgsinspektörer respektive tillsynspersoner över social omsorg. Utredningen samordnas med kommunstyrelsens uppföljning av den fördjupade kvalitetsuppföljningen.	2015-01-01	2015-12-31
 Äldrenämnden ska initiera en utvärdering av valfrihetssystemet och ersättningssystemet inom hemtjänsten för att skapa en mer hållbar organisation och öka inflytandet för de äldre och de anställda, i samverkan med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna	2015-01-01	2015-12-31

Nämndmål:

Äldre ska få insatser av god kvalitet som erbjuder delaktighet och stärker förmågan att leva ett självständigt liv.

Förväntat resultat

Äldre ska vara nöjda med äldreomsorgen och tycka att de är delaktiga och kan påverka utformningen av sin äldreomsorg. Resultatet följs upp i brukarundersökningar.

Kommentar

Äldreomsorgen ska hålla en god kvalitet och erbjuda en trygg och individuellt anpassad vård och omsorg. Äldreomsorgens verksamheter ska ett förebyggande förhållningssätt som innebär att man så långt som möjligt ska ta tillvara och stödja den äldre egna resurser.

Verksamheterna ska planera sin bemanning så att den äldre i så hög grad får hjälp av samma personal. Den äldre ska också vara delaktig i planeringen och utförandet av den egna vården och omsorgen. Vårdplaneringen, genomförandeplanen och levnadsberättelsen är utgångspunkten för planering och utförande av den individuella omvårdnaden.

En kontaktman erbjuds vilken har i uppdrag att följa upp att den äldre får sina behov tillgodosedda och att insatserna utförs utifrån genomförandeplanen.

För personer med demenssjukdom ska vården och omsorgen följa de nationella demensriktlinjerna och vara personcentrerad. Arbeta med att ta fram ett lokalt samverkansprogram för demensvården pågår tillsammans med landstinget och andra vårdgivare genom "Bättre Samverkan Bättre Liv."

Hägersten-Liljeholmens hemtjänst erbjuder specialiserad hemtjänstgrupp, som vänder sig till personer med demenssjukdom.

Utvecklingen av den sociala dokumentationen är fortsatt prioriterad. Genom

omsorgsdagboken kan anhöriga efter medgivande från den enskilde följa utförandet.

Verksamheternas kvalitet följs upp genom årlig verksamhetsuppföljning som genomförs av förvaltningen, utifrån stadens gemensamma modell. Enheterna genomför också egna kontroller och uppföljningar för att säkerställa sina rutiner. Brukarnas nöjdhet med kvaliteten följs upp bl.a. genom årliga brukarundersökningar samt brukar- och anhörigmöten.

Kvalitetsuppföljning vid vård- och omsorgsboende genomförs av utbildade observatörer.

Nämndmål:

Den enskilde ska erbjudas en god hälso- och sjukvård som är trygg, säker och förebyggande.

Förväntat resultat

De äldre som bor på servicehus, vård- och omsorgsboende eller servicehus samt de som bor i socialpsykiatrisk gruppboende får en trygg och säker hälso- och sjukvård.

Kommentar

Hälso- och sjukvården ska hålla en god kvalitet. De personer som bor på servicehus, vård- och omsorgsboende eller i socialpsykiatriskt gruppboende samt deltar i dagverksamhet ska få en trygg och säker hälso- och sjukvård. Enhetschef vid dessa verksamheter är också verksamhetschef för hälso- och sjukvården och ansvarar för verksamhetens hälso- och sjukvårdsinsatser till och med sjuksköterskenivå. Läkarsatserna utförs via landstinget.

Den enskilde ska vara delaktig, om möjligt, i planeringen av den egna vården och omsorgen. Verksamheterna vid servicehus och vård- och omsorgsboende ska ha fortsatt fokus på det förebyggande arbetet och genomföra riskbedömningar för fall, undernäring, trycksår och munhälsa, som ska ligga till grund för planering av den boendes individuella vård och omsorg. Registrering ska göras i de nationella kvalitetsregistren, efter den enskildes samtycke. I Senior Alert registreras bland annat det förebyggande arbetet kring fall, undernäring, trycksår och munhälsa. I Palliativa registret registreras arbetet om vård i livets slutskede. Verksamheterna ska också registrera i BPSD-registret. BPSD står för Beteendemässiga och Psykiska Symtom vid Demens. Exempel på sådana symtom kan vara aggressivitet, oro, apati, hallucinationer eller sömnstörningar. Kontroller av att verksamheterna registrerar i kvalitetsregistren genomförs regelbundet.

Prioriterade utvecklingsområden är demensvården och vård i livets slutskede, där arbetet med vårdplaner behöver utvecklas. Vid vård i livets slutskede ska särskilt fokus läggas på smärtskattning i syfte att minimera smärta.

Äldreomsorgens verksamheter har ett bra samarbete med läkarorganisationerna där man tillsammans säkerställer rutiner och utvecklar det systematiska kvalitetsarbetet utifrån den lokala samverkansöverenskommelsen. Prioriterade områden är läkemedelsgenomgångar och vård i livets slutskede. Vid servicehus och vård- och omsorgsboende i egen regi träffas enhetschef, hälso- och sjukvårdspersonal, medicinskt ansvarig sjuksköterska, dokumentationssamordnare och läkarverksamheten med chef och platsansvarig läkare på boendet för diskussion kring uppföljning och utveckling av detta arbete.

Stadsdelsförvaltningen har också regelbundna samverkansmöten med landstingets beställare och vårdcentraler inom stadsdelsområdet.

Ett viktigt utvecklingsområde är också hälso- och sjukvårdsdokumentationen. Införande av ett nytt dokumentationssystem pågår. Dokumentationsstödet bygger på nationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa kallat ICF. Detta är ett omfattande förändringsarbete som kommer att pågå under flera år. Utbildningsinsatser fortgår under 2015. Förvaltningens äldreomsorg har en organisation med en processledare för samordning och stöd i förändringsarbetet. Handledare ska också utbildas och finnas som stöd för enheternas hälso- och sjukvårdspersonal.

En god hygienisk standard ska upprätthållas. Personalen ska arbeta utifrån de basala hygienrutinerna och hygienronder eller uppföljning av hygienronder genomförs regelbundet. Obligatorisk utbildning för sjuksköterskor i sårvård ska genomföras under 2015.

Kvaliteten gällande verksamheternas hälso- och sjukvårdsinsatser följs upp genom förvaltningens avtals- och verksamhetsuppföljning, dokumentationsgranskning, oanmälda besök, rapportering av indikatorer, hälso- och sjukvårdsstatistik och avvikelser till medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), som sammanställs i en årlig rapport till stadsdelsnämnden. I samband med verksamhetsberättelsen ska verksamheterna också lämna en patientsäkerhetsberättelse.

Ny patientlag börjar gälla 1 januari 2015. Syftet är att stärka och tydliggöra patientens ställning samt att främja patientens integritet, självbestämmande och delaktighet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel boende som erbjuds munhälsobedömning.	95 %		År
Andel boende som erbjuds riskbedömning för fall.	95 %		År
Andel boende som erbjuds riskbedömning för trycksår.	95 %		År
Andel boende som erbjuds riskbedömning för undernäring.	95 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Verksamheterna ska säkerställa att en vårdplan upprättas för vård livets slutskede vid väntat dödsfall.	2014-01-01	2015-12-31
Verksamheterna ska säkerställa att registrering genomförs i BPSD-registret.	2012-01-01	2015-12-31
Äldreomsorgen ska samverka och bistå landstinget i genomförandet av läkemedelsgenomgångar på vård- och omsorgsboende och servicehus.	2011-01-01	2015-12-31

Nämndmål:

Äldre ska erbjudas aktiviteter och social samvaro

Förväntat resultat

De äldre i stadsdelen är nöjda med Seniorhälsans verksamhet och dagsutflykterna.

Kommentar

Äldreomsorgen har ett välorganiserat och brett utbud av verksamheter som erbjuder aktiviteter, kultur och gemenskap och som är öppna för alla äldre i stadsdelen. Uppskattade verksamheter är Seniorhälsan på servicehusen och de öppna träfflokalerna Antikträffen i Västertorp och Hövdingagården i Aspudden. Målsättningen är att utbudet av aktiviteter som erbjuds ska bidra till ett hälsosamt åldrande i gemenskap med andra.

Flera aktiviteter anordnas också av eller i samverkan med pensionärs- och frivilligorganisationerna. Ett angeläget utvecklingsområde är att arbeta för att fler äldre som bor ensamma hemma ska ges möjlighet till gemenskap och delta i de aktiviteter som anordnas. I samverkan med stadsdelsförvaltningarna Skärholmen och Älvsjö ordnas också olika aktiviteter med finskt tema på servicehusens möteplatser.

Dagsutflykter ska erbjudas under hela året med fokus på sommarmånaderna. Prioriterad målgrupp för dagsutflykterna är äldre som har svårigheter att ta sig ut på egen hand.

På vård- och omsorgsboende ska de boende erbjudas möjlighet till sociala aktiviteter både i grupp och individuellt samt möjlighet till utevistelse. Verksamheten med "ungdomsbesök" på helger fortsätter. Enheterna behöver förbättra och utveckla informationen till boende och anhöriga om de aktiviteter som erbjuds på vård- och omsorgsboendet. Ett annat fortsatt förbättringsområde är måltiden, som ska vara en trevlig stund på dagen för social samvaro.

På vård- och omsorgsboende och dagverksamheten ska aktiviteterna anpassas utifrån de äldres behov och önskemål.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel deltagare som är nöjda med dagsutflykterna	85 %		År
Andel deltagare som är nöjda med Seniorhälsans verksamhet	85 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Dagsutflykter ska anordnas för äldre under hela året. Program ska tas fram.	2011-01-01	2015-12-31

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Miljöarbetet som genomförs i nämndens verksamheter utgår från de mål och indikatorer som fastställts av kommunfullmäktige. Nämndens miljöhandlingsplan som utgår från Stockholms miljöprogram ligger till grund för nämndens miljöarbete.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Stockholm är klimatneutralt

Nämnden bidrar till stadens mål genom att miljöanpassa sina verksamheter. Genomförande av hämtning av matavfall i berörda verksamheter kommer att utökas under 2015. Förvaltningen använder enbart miljöbilar i sina verksamheter varav 9 av 17 är elbilar. Ett viktigt fokus under

2015 är fortsatt information och tydliga anvisningar för att enheterna ska tanka alternativa drivmedel.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel av stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	60 %	fastställs 2015	År
 Andel elbilar	45 %	10 %	År
 Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	Tertial
 Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	45 %	tas fram av nämnd/styrelse	Halvår
 Elanvändning per kvadratmeter	65 kwh/kvm	32 kWh	År

Nämndmål:

Verksamheterna bedrivs med lägsta möjliga miljöbelastning

Förväntat resultat

Att nämndens verksamheter bedrivs med lägsta möjliga miljöbelastning.

Kommentar

Vid investeringar i inventarier och maskiner är inriktningen att byta ut äldre kyl- och frysanläggningar, torkskåp med mera i syfte att bidra till minskad energiförbrukning. Under året kommer befintliga bilar att bytas ut mot elbilar där så är möjligt när leasingavtalen löper ut.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel remissyttranden över detaljplaner där förvaltningen bevakar frågor ur perspektivet hållbar stadsutveckling	100 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ersätta befintliga bilar då avtalen löper ut under året, med elbilar där det är möjligt.	2015-01-01	2015-12-31
Genom informationsinsatser säkerställa att de enheter som berörs tankar förnyelsebart drivmedel när detta finns att tillgå på tankstationerna.	2015-01-01	2015-12-31
Skapa förutsättningar för de enheter som tillhandahåller mat att genomföra utsortering av matanfall	2015-01-01	2015-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten

Nämnden bidrar till stadens mål genom att endast använda miljöbilar i sina verksamheter. Av stadsdelsförvaltningens 17 miljöbilar är 9 elbilar. Ingen av dessa har dubbdäck.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicit et
 Andel dubbdäck	0 %	tas fram av nämnden/s tyrelsen	År

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil

Nämnden bidrar till målet genom att i första hand välja miljövänliga alternativ vid upphandling av varor och tjänster.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicit et
 Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter	25 %	25 %	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram kriterier för att undvika barns exponering för skadliga kemikalier på stadens förskolor inom ramen för kemikalieplanen	2015-01-01	2015-12-31
 Konsumentrådgivningen ska ges ett uppdrag kring konsumentinformation om etisk och miljömässig konsumtion.	2015-01-01	2015-12-31

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Stadsdelsnämnden bidrar till inriktningsmålet genom att ha en ekonomi i balans och säkerställa att alla resurser utnyttjas effektivt. Förslaget till budget utgår från stadens resursfördelningssystem och från att kommunfullmäktiges prioriteringar ska få genomslag i nämndens budget. Stadsdelsnämnderna får resurser i relation till det förväntade behovet och inte utifrån faktiska kostnader. I fördelningen inkluderas samtliga löpande kostnader för att bedriva en verksamhet, inkluderat personal, lokaler, administration och övriga kostnader. Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget och styrning och uppföljning ska vara tydlig.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Företag väljer att etablera sig i Stockholm

Samarbetet med det lokala näringslivet i Hägersten-Liljeholmen fortsätter liksom utvecklingen av Telefonplan till ett kluster för kreativa näringar i enlighet med stadens intentioner om en ökad etablering av attraktiva arbetsplatser i söderort där utvecklingen av Telefonplan prioriteras.

Nämndmål:

Nämnden ska bidra till att Stockholm ska vara Europas ledande hållbara tillväxtregion 2020.

Förväntat resultat

Stockholm ska vara hållbar avseende såväl ekonomisk, social, demokratisk som ekologisk utveckling. För Söderort är en ökad etablering av attraktiva arbetsplatser särskilt viktig. För att nå framgång krävs deltagande från alla stadens nämnder och bolag, näringsliv och fastighetsägare. I det arbetet ska utvecklingen Telefonplan till ett kluster för kreativa näringar prioriteras.

Kommentar

Det lokala näringslivsarbetet ska stärkas i samarbete mellan Stockholm Business Region och stadsdelsnämnderna. Ett samarbete med det lokala näringslivet i Hägersten-Liljeholmen har pågått sedan länge och kommer att fortsätta genom att förvaltningen medverkar som representant i företagarföreningarna och styrgrupp för Telefonplan. Under året kommer att förvaltningen fortsätta att sprida erfarenheter från projektet Cross Innovation i enlighet med utvecklingsmålen för Söderort. Förvaltningen bidrar till stadens mål genom att genomföra verksamhetsupphandlingarna enligt aktivitetsplanen i samarbete med berörda verksamheter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnden deltar i lokala företagargrupper i området.	2015-01-01	2015-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

Stadsdelen har en förhållandevis stabil och låg andel bidragstagare jämfört med befolkningens sorlek samt jämfört med staden som helhet. För de bidragssökande personer som behöver stöd i att få egen försörjning samarbetar förvaltningen med framför allt Jobbtorg Stockholm men också med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och behandlande läkare.

Under 2015 kommer stadsdelsnämnden i samverkan med Jobbtorg och Arbetsförmedling att erbjuda ett antal bidragstagare visstidsanställningar vid verksamheter inom Stockholm stad. Personer som befinner sig i jobbgarantins tredje fas, sysselsättningsfasen, utan aktivitetsstöd kommer att prioriteras. Stadsdelsnämnden kommer även att satsa på att öka anställningsbarheten för de personer som har OSA-anställningar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	20 st	500 st	Tertial
 Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	270 st	5100 st	År
 Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,9 %	2,0 %	Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,5 %	1,2 %	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen	2015-01-01	2015-12-31
 Arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna kartlägga behovet av lokala jobbtorg ung och påbörja uppstart av två verksamheter	2015-01-01	2015-12-31
 Arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska samverka i syfte att främja samordning, utveckling och en effektiv uppföljning av stadens arbetsmarknadsåtgärder. Arbetsmarknadsnämnden ska vara sammankallande för denna samverkan	2015-01-01	2015-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska möjliggöra tidsbestämda anställningar, yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter.	2015-01-01	2015-12-31
 Stadsdelsnämnderna, äldre- och arbetsmarknadsnämnden ska göra det möjligt för elever på omsorgsprogrammet och omsorgscollege att få feriejobb i stadens äldreomsorg.	2015-01-01	2015-12-31

Nämndmål:

Andelen bidragstagare i befolkningen ska minska.

Förväntat resultat

Andelen invånare i stadsdelsområdet som har annan försörjning än ekonomiskt bistånd ska öka.

Kommentar

Andelen bidragstagare sjunker kontinuerligt till följd av den ändrade befolkningsstrukturen i området. Av de bidragssökande finns dock ett tämligen stort antal personer som varit beroende av ekonomiskt bistånd under mycket lång tid. Förvaltningen arbetar med att försöka hjälpa dessa klienter till annan försörjning, bl.a. genom kartläggning med stadens nya bedömningsinstrument FiA (förutsättningar för arbete) och erbjudanden om insatser i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen.

Under 2015 kommer enheten för ekonomiskt bistånd att omfördela socialsekreterarresurserna. Mottagningsfunktionen kommer att utökas för att överta vissa av utredningsgruppens tidiga arbetsuppgifter såsom nybesök och de hembesök som görs vid nybesök. Syftet är att utredningsgruppen ska kunna fokusera på ett mer intensivt förändringsarbete för att möjliggöra självförsörjning hos de långvarigt bidragsberoende.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

Stadsdelsnämnden bidrar till inriktningsmålet genom att ha en ekonomi i balans och säkerställa att alla resurser utnyttjas effektivt. Förslaget till budget utgår från stadens resursfördelningssystem och från att kommunfullmäktiges prioriteringar ska få genomslag i nämndens budget. Stadsdelsnämnderna får resurser i relation till det förväntade behovet och inte utifrån faktiska kostnader. I fördelningen inkluderas samtliga löpande kostnader för att bedriva en verksamhet, inkluderat personal, lokaler, administration och övriga kostnader. Budgethållning är en förutsättning för kvalitet och stabilitet i verksamheten. Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget och styrning och uppföljning ska vara tydlig. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och bibehålla stabilitet i verksamheten.

Prognossäkerheten är central i arbetet med att nå en budget i balans. Enheternas budgetar följs regelbundet upp genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller. Från och med 2015 kommer månadsbokslut att införas i staden vilket ger snabbare signaler om budgetläget. En uppgradering kommer ske under 2015 av det befintliga ekonomisystemet Agresso, vilket medför möjlighet till en effektivare ekonomiadministration.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Administrationens andel av de totala kostnaderna	3,18 %	minska	År
 Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen	2 st	tas fram av nämnden	År
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/-1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål:

Nämndens verksamheter ska bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt och inom beslutad budget

Förväntat resultat

Förvaltningen beräknar att verksamheterna kan bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt och inom beslutad budget.

Kommentar

Utgångspunkten för fördelningen av budgeten till verksamheterna är den fördelning som kommunfullmäktige har gjort. Ett avdrag för kostnader för gemensam administration samt en gemensam buffert har gjorts med 3,48 %. För 2014 uppgick avdraget till 3,49 %. Verksamheterna ska bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt och inom beslutad budget.

En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och bibehålla stabilitet i verksamheten. En viktig förutsättning är att chefer på alla nivåer har kontroll och kunskap om sin verksamhets ekonomi för att kunna ta ansvar för en budget i

balans. Enheternas budgetar följs regelbundet upp genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller. Vid befarade underskott ska åtgärder vidtas direkt i verksamheterna. Utveckling av uppföljningssystem och rutiner sker löpande.

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Kommunfullmäktige fördelar resurser till nämndens verksamheter genom resursfördelningssystemet. Utgångspunkten för fördelningen till nämndens verksamheter är kommunfullmäktiges prioritering. En nettobudget för nämndens driftverksamhet om 1 749,9 mnkr, varav 1 821,9 mnkr är kostnader och 72,0 mnkr är intäkter. För investeringar har 11,0 mnkr fördelats. Medel till den gemensamma administrationen har fördelats från verksamheterna. I tabellen nedan redovisas fördelningen till nämndens verksamheter.

	Mnkr	Budget (kostn.)	Admin	Kultur+ buffert/om str.	BoU	Korr. 65 år	kostnads ramar efter omfördeln.	intäkter	Netto
Nämnd- och förvaltningsadmin	0,0	-63,2	-17,0	0,0	0,0	0,0	46,2		46,2
Individ- och familjeomsorg	128,0	4,5	0,0	6,9	0,4		130,8	2,4	128,4
varav socialpsykiatri	47,3	1,6	0,0	0,0	0,0		45,7		45,7
Stadsmiljöverksamhet	12,9	0,4	0,0	0,0	0,0		12,5		12,5
Avskrivningar	4,2	0,0	0,0	0,0	0,0		4,2		4,2
Internräntor	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0		1,9		1,9
Förskoleverksamhet	664,6	23,1	0,0	4,6	0,0		646,1	47,9	598,2
Verksamhet för barn, kultur och fritid	37,1	1,3	-3,0	-11,5	0,0		21,3		21,3
Äldreomsorg	605,8	21,1	0,0	0,0	-2,5		582,2	18,8	563,4
Stöd och service till personer med	293,7	10,2	0,0	0,0	2,1		285,6		285,6
Arbetsmarknadsåtgärder	8,5	0,3	0,0	0,0	0,0		8,2	1,5	6,7
Ekonomiskt bistånd	65,2	2,3	0,0	0,0	0,0		62,9	1,4	61,5
varav handläggning	11,4	0,4	0,0	0,0	0,0		11,0		11,0
Övrig verksamhet/omstrukturering	0,0	0,0	20,0	0,0	0,0		20,0		20,0
Summa stadsdelsnämnd	1 821,9	0,0	0,0	0,0	0,0		1 821,9	72,0	1 749,9

Finansieringen av nämnd- och förvaltningsadministration uppgår till 2,54 % av nämndens budget. Kommunfullmäktige fördelar inga resurser för administration och budget för administrationen fördelas därför genom ett procentuellt avdrag från verksamheternas budget.

Kommunfullmäktige fördelar resurser till verksamhet för barn, kultur och fritid, men eftersom verksamheten bedrivs inom verksamhetsområdena individ- och familjeomsorg, förskola och verksamhet för barn, ungdom och fritid samt kultur- och föreningsverksamhet behöver en fördelning av resurserna göras av nämnden. Budgeten för verksamhet för barn, kultur och fritid med 32,8 mnkr har fördelats med 6,9 mnkr till familjestöd, ungdomsmottagning m.m. inom individ- och familjeomsorg, 4,6 mnkr till öppen förskola och 21,3 mnkr till kollo, ungdomsgårdar, parklekar och fältassistenter samt kultur- och föreningsverksamhet. Från äldreomsorgen har 2,5 mnkr fördelats till vuxenenheten och stöd och service till personer med funktionsnedsättning och avser personer som fyller 65 år under 2014. Verksamheterna socialpsykiatri inom individ- och familjeomsorg och stöd och service till personer med funktionsnedsättning har kostnadsansvaret för personer som fyller 65 år under 2015 medan resurserna från kommunfullmäktige fördelas till äldreomsorgen. Till övrig verksamhet har 20,0 mnkr fördelats från samtliga verksamheter för omstrukturingskostnader, avveckling av resultatenhet och övriga oförutsedda kostnader inklusive en förvaltningsgemensam buffert.

Budget 2015	Mnkr	Kostnader	Intäkter	Varav omslutnings förändring	Netto 2015	Netto 2014
Nämnd- och förvaltningsadmin		46,2			46,2	45,7
Individ- och familjeomsorg		141,8	13,4	11,0	128,4	122,2
varav socialpsykiatri		45,7			45,7	44,3
Stadsmiljöverksamhet		12,5			12,5	13,3
Avskrivningar		4,2			4,2	2,8
Internräntor		1,9			1,9	1,2
Förskoleverksamhet		648,1	49,9	2,0	598,2	560,5
Verksamhet för barn, kultur och fritid					0,0	21,3
Äldreomsorg		663,2	99,8	81,0	563,4	556,9
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning		330,6	45,0	45,0	285,6	259,7
Kultur- och föreningsverksamhet		22,3	1,0	1,0	21,3	0,0
Arbetsmarknadsåtgärder		10,2	3,5	2,0	6,7	4,5
Ekonomiskt bistånd		62,9	1,4		61,5	67,4
varav handläggning		11,0			11,0	11,0
Övrig verksamhet/omstrukturering		20,0			20,0	17,8
Summa stadsdelsnämnd		1 963,9	214,0	142	1 749,9	1 673,3

Nettobudgeten uppgår till 1 749,9 mnkr vilket är en ökning med 76,6 mnkr jämfört med verksamhetsplanen för 2014 exkl. budgetjusteringar. I ökningen ingår prestationsförändringar med ca 45 mnkr. Verksamheterna ska rymma pris- och löneökningar inom beslutad budget.

Nettobudgeten för nämnd- och förvaltningsadministration uppgår till 46,2 mnkr, vilket är en ökning med 0,5 mnkr. Budgeten motsvarar ett uttag med 2,54 % från verksamheternas kostnadsramar enligt redovisning ovan.

Nettobudgeten för individ- och familjeomsorg uppgår till 128,4 mnkr, varav 45,7 mnkr avser socialpsykiatri. Detta är en ökning med 6,2 mnkr för individ- och familjeomsorgen totalt. Ökningen finns bland annat inom barn- och ungdomsverksamheten 3,0 mnkr och 3,0 mnkr inom socialpsykiatri och 0,2 mnkr inom övrig verksamhet.

Nettobudgeten för stadsmiljöverksamhet uppgår till 12,5 mnkr, vilket är en minskning med 0,8 mnkr. Därutöver finns 4,2 mnkr i budget för avskrivningar och 1,9 mnkr för internränta. Detta innebär en ökning med 2,1 mnkr för kapitalkostnader.

Nettobudgeten för förskoleverksamhet uppgår 598,2 mnkr, vilket är en ökning med 37,7 mnkr. I ökningen ingår en prestationsökning samt en höjning av schablonen med i genomsnitt 2,2 % för förskoleverksamheten. Den kommunala förskolepengen uppgår till 80 % av grundschablonen för barn i förskola och förskolepengen för barn i familjedaghem är 94 % av grundschablonen. Stadsdelsnämnden kommer att få budgetjustering under 2015 för ökade prestationer. Nämnden kommer även att söka stimulansbidrag i samband med förskoleutbyggnaden samt kompensation för förskolor med höga hyror. Medel för att uppfylla barnomsorgsgarantin kommer att fördelas ur den centrala medelsreserven.

Nettobudgeten för äldreomsorgen uppgår till 563,4 mnkr, vilket är en ökning med 6,5 mnkr jämfört med verksamhetsplanen för 2014. Budgeten innehåller en höjning av ersättningsnivåerna för hemtjänst samt avlösning och ledsagning med 4,0 % från och med

januari 2015. För särskilda boenden höjs ersättningen med 2,1 % som är baserad på förändringen mellan omsorgsprisindex (OPI) 2014 och 2013. Lokalschablonen räknas upp med differensen i konsumentprisindex (KPI) under perioden juli 2013 till juli 2014 vilket innebär att lokalschablonen 2015 är oförändrad. Ersättningen per dag för biståndsbedömd dagverksamhet för äldre höjs med 3 % från och med januari 2015. Servicehusen ingår inte i kundvalsmodellen och priset består av två delar, ett grundpris per person och månad och ett pris för respektive vårdnivå. Ersättning höjs med 4 % från den tidigare prismodellen för hemtjänsten i servicehus och grundkostnadsersättningen beräknas utifrån faktiska kostnader.

Nettobudgeten för stöd och service till personer med funktionsnedsättning uppgår till 285,6 mnkr, vilket är en ökning med 25,9 mnkr. Ökningen består av prestationsförändringar och en ökning av schablonen med 20,6 mnkr, ökning av det fasta anslaget med 2,7 mnkr samt en ökning av ersättningen för LASS de första 20 timmarna med 2,6 mnkr. I samband med detta ökade pengarna för utförarna med 3,1 procent för vuxenboende och barnboende respektive 4,6 procent daglig verksamhet och korttidsvistelse.

Nettobudgeten för verksamhet för barn, kultur och fritid uppgår till 21,3 mnkr, vilket är oförändrat.

Nettobudgeten för arbetsmarknadsåtgärder uppgår till 6,7 mnkr, varav 1,2 mnkr avser feriearbeten samt 5,5 mnkr avser åtgärder. Det innebär en ökning med 2,2 mnkr på grund av ökad anslag för feriearbete och satsningar för visstidsanställningar.

Nettobudgeten för ekonomiskt bistånd uppgår till 61,5 mnkr, vilket är en minskning med 5,9 mnkr. Minskningen beror på att det ekonomiska biståndet utifrån Swecos Strategys AB bedöms bli lägre under 2015 samt till följd av satsningen på visstidsanställningar inom arbetsmarknadsåtgärder.

Nettobudgeten för övrig verksamhet uppgår till 20,0 mnkr och avser kostnader för omstruktureringskostnader samt övriga oförutsedda kostnader inklusive en förvaltningsgemensam buffert.

Kostnads- och intäktsutvecklingsanalys

Kostnads- och intäktsutvecklingen mellan åren 2013 och 2014 har analyserats och redovisas kortfattat nedan. Budget för 2015 redovisas i tabellen.

Mnkr	Kostnader			Intäkter		
	Utfall 2013	Prognos 2014	Budget 2015	Utfall 2013	Prognos 2014	Budget 2015
Nämnd- o. förvaltningsadmin.	46,3	47,2	46,2	-2,9	-2,2	0,0
Individ- och familjeomsorg	147,6	155,1	141,8	-17,9	-23,2	-13,4
<i>varav socialpsykiatri</i>	55,2	49,7	49,7	-7,0	-5,5	-4,0
Flyktingmottagande						
Stadsmiljöverksamhet	13,4	14,0	12,5	-0,4	-0,1	0,0
Avskrivningar	2,7	3,9	4,2			
Internräntor	1,3	1,8	1,9			
Förskoleverksamhet	631,1	655,4	648,1	-71,8	-59,9	-49,9
Äldreomsorg	660,3	669,5	663,2	-102,8	-100,0	-99,8
Stöd o. service till personer m. funktionsnedsättning	312,6	320,8	330,6	-62,5	-53,4	-45,0
Kultur- o. föreningsverksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Verksamhet för barn, kultur och fritid	22,3	22,9	22,3	-1,5	-1,1	-1,0
Arbetsmarknadsåtgärder	9,5	11,1	10,2	-5,5	-7,0	-3,5
Ekonomiskt bistånd	68,5	74,8	62,9	-1,9	-2,4	-1,4
<i>varav handläggning</i>	19,3	21,2	11,0	-0,3	0,0	
Övrig verksamhet	6,8	1,5	20,0			
Summa stadsdelsnämnd	1922,4	1978,0	1963,9	-267,2	-249,3	-214,0

Kostnaderna för nämnd- och förvaltningsadministration beräknas öka med 0,9 mnkr mellan 2013 och 2014 huvudsakligen beroende på pris- och löneökningar. Intäkterna beräknas minska med 0,7 mnkr för minskade projektintäkter.

Inom individ- och familjeomsorg beräknas kostnaderna öka med 7,5 mnkr mellan 2013 och 2014 för ett ökat antal placeringar inom både barn- och ungdomsverksamheten och vuxenvård, ökade kostnader för inhyrd personal samt försäljning av familjerätten till andra stadsdelar. Inom socialpsykiatri har kostnaderna minskat inom beställarenheten funktionsnedsättning/socialpsykiatri och boendestödet. Intäkterna har ökat med 5,3 mnkr i huvudsak för försäljning av familjerätten till andra stadsdelar.

Inom stadsmiljöverksamheten har främst kapitalkostnaderna ökat till följd av att tillgänglighetsinvesteringar har aktiverats under 2014.

Kostnader och intäkter för förskoleverksamhet har ökat med 24,3 mnkr mellan 2013 och 2014. Kostnadsökningen beror i huvudsak på ökat antal prestationer och ökade lönekostnader. Intäktsminskningen med 11,9 mnkr beror huvudsakligen på minskade stimulansbidrag.

Äldreomsorgens kostnader har ökat med 9,2 mnkr mellan 2013 och 2014. Ökningen beror hemtjänstens nya ersättningssystem, ökade kostnader för ombyggnad av Trekantens servicehus, tomgångshyror och ökade kostnader för personal i samband med att Axelsbergs servicehus lades ned. Intäktsökningen med 2,8 mnkr beror huvudsakligen på ökat antal placeringar inom beställarsidan.

Kostnaderna inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning beräknas öka med 8,2 mnkr mellan 2013 och 2014. Ökningen beror huvudsakligen på prestationsförändringar. Intäkterna beräknas minska med 9,1 mnkr vilket beror på färre personer med LASS inom verksamheten för assistans samt lägre hyres- och kostintäkter.

Kostnaderna för barn, kultur och fritidsverksamhet beräknas öka med 0,6 mnkr mellan 2013 och 2014 huvudsakligen beroende på pris- och löneökningar. Intäkterna har minskat med 0,4 mnkr.

Kostnaderna för arbetsmarknadsåtgärder beräknas öka med 1,6 mnkr och intäkterna har ökat med 1,5 mnkr mellan 2013 och 2014.

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd beräknas öka med 6,3 mnkr mellan 2013 och 2014 beroende på ökat utbetalt bidrag samt ökade kostnader för tillfälliga boenden. Intäkterna har ökat med 0,5 mnkr för ökat återbetalning av återkrav av försörjningsstöd.

Investeringar

Investeringsutgifterna i investeringsplanen avseende parkanläggningar uppgår till 8,8 mnkr, varav 7,0 mnkr avser Aspuddsparken och 1,8 mnkr avser investeringar enligt parkplanen. Förvaltningens mål under det kommande året är att fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för tillgänglighet och delaktighet i användandet av den fysiska utemiljön. Förvaltningen föreslår att nämnden ansöker om totalt 9,0 mnkr avsatta för att åtgärda och uppfylla krav för tillgänglighet vilka inte kan inrymmas inom nämndens ordinarie investeringsbudget. Ansökta medel ska användas till:

- 1,8 mnkr söks för åtgärder av lätt avhjälpna hinder på otillgängliga trappor. Detta innebär att trappor anpassas med ledstänger, barnvagnsramp och kontrastmarkeringar i enlighet med Stockholm stads handbok för tillgänglighet.
- 1,9 mnkr söks för anpassning av parkvägar samt tillgänglighetsanpassning av parkbänkar med rygg- och armstöd.
- 0,8 mnkr söks för investering i tillgängliga utegym som kan användas av personer med funktionsnedsättningar.
- Förvaltningen planerar att tillgänglighetsanpassa parkvägarna runt Aspuddsparken, samt slutföra bygget av plaskdammen som förses med trappsteg och räcken för lättare nedstigning i vattnet. Till detta söks 1,6 mnkr.
- Förvaltningens mål är att fortsätta arbetet med att skapa tillgängliga och säkra lekplatser. På lekplatserna ses markbeläggning över, nivåutjämnande åtgärder görs, byte av lekutrustning till anpassad lekutrustning för barn med särskilda behov samt placering av sittmöbler som kan användas av personer med fysiska funktionsnedsättningar. Till detta söks 2,9 mnkr.

Investeringsplan för inventarier och maskiner för Hägersten-Liljeholmen uppgår till 2,2 mnkr och samordnas inom avdelningen för samhällsplanering. Förvaltningen föreslår nämnden hemställa om en utökad investeringsbudget för inventarier och maskiner med 3,3 mnkr. En utökad investeringsbudget behövs framför allt för utrustning av nya förskolor.

Kapitalkostnader avseende parkanläggningar uppgår till 6,1 mnkr. Kapitalkostnaderna för parkanläggningar har budgeterats inom avdelningen för samhällsplanering. Förvaltningen föreslår nämnden hemställa om en utökad budget för kapitalkostnader med 6,0 mnkr.

Kapitalkostnader för inventarier och maskiner ska täckas inom ordinarie budget för respektive verksamhet, totalt 8,0 mnkr.

KAPITALKOSTNADER	Mnkr
Nämnd- och förvaltningsadministration	0,1
Individ- och familjeomsorg	0,2
Förskoleverksamhet och fritidshem	6,9
Äldreomsorg	0,4
Stöd o service till personer m funktionsnedsättn.	0,3
Fritid och kultur/allmän fritidsverksamhet	0,1

Uppföljning av investeringsplanen och kapitalkostnader kommer att ske i månads- och tertialrapporter samt i årsredovisningen.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Nämnden har inga försäljningar av anläggningstillgångar.

Resultatenheter

Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott till följande år som uppkommer till följd av enhetens eget handlande, med maximalt 5 % av enhetens bruttobudget för året. Resultatfonden får ha ett överskott med maximalt 10 % av enhetens bruttobudget.

Uppkomna underskott i resultatfonden ska täckas i samband med nästkommande års bokslut. Om underskottet inte har kunnat täckas under nästkommande år upplöses resultatenheten och underskottet täcks i bokslutet av nämnden.

Ersättningarna till resultatenheterna redovisas i bilaga 7, Ersättningar till intäktsfinansierade verksamheter.

Förskola

I stadsdelen finns tre förskoleområden, Östra, Sydvästra och Norra förskoleområdet. Varje förskoleområde utgör en resultatenhet som leds av en områdeschef. Pengen till förskola uppgår till 80 % av grundschablonen. Pengen till familjedaghem uppgår till 94 % av grundschablonen. Ersättningsnivåerna framgår av bilaga 7.

Social omsorg

Av de totalt nio utförarenheterna utgör sju resultatenheter. Ersättningsnivåerna framgår bilaga 7. De förändringar som genomförs jämfört med 2014 är att Liljeholmens gruppbostad kommer att delas den 1 januari 2015 från en till två resultatenheter; Liljeholmens gruppbostad respektive Årstadals gruppbostad.

Äldreomsorg

Av de totalt sju enheterna utgör en resultatenhet. Ersättningsnivåerna framgår i bilaga 7.

De förändringar som genomförs jämfört med 2014 är att Hägersten-Liljeholmens hemtjänst upphör som resultatenhet 2014-12-31.

Betydande projekt som inte är investeringar

Nämnden har inga betydande projekt som inte är investeringar.

Budgetjusteringar

Nämnden begär budgetjustering med totalt 19,1 mnkr för följande ändamål:

Medel för hemlösa begär nämnden budgetjustering för inrättande av en boendelots inom social omsorg med 0,8 mnkr. Se bilaga 11.

Staden har infört komponentavskrivningar samt förkortat rekommenderad livslängd, från 33 år till 5-20 år, på investeringar i parkmiljö. Kostnaderna för avskrivningar beräknas därför öka och internränta minska. Avskrivningar på befintliga parkinvesteringar ökar med 5,3 mnkr. Avskrivningar på kommande aktiveringar prognostiseras öka med 0,6 mnkr 2015 och för nyinvesteringar under året med 0,6 mnkr. Sammanlagt ökar kapitalkostnaderna för parkinvesteringar med 6,0 mnkr. Nämnden begär med anledning av detta budgetjustering för kapitalkostnader inom parkinvesteringar med 6,0 mnkr.

Förvaltningens mål under det kommande året är att fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för tillgänglighet och delaktighet i användandet av den fysiska utemiljön. Medel för tillgänglighetsfrämjande åtgärder nämnden begär budgetjustering av investeringsplanen för tillgänglighetsinvesteringar inom parkinvesteringar med 9,0 mnkr.

En utökad investeringsbudget behövs framför allt för utrustning av nya förskolor. Nämnden begär med anledning av detta budgetjustering av investeringsplanen för maskiner och inventarier med 3,3 mnkr.

Omslutningsförändringar

I kommunfullmäktiges budget fördelas resurser endast för stadsdelens egna behov. Budget för till exempel försäljning av platser till andra förvaltningar finns inte med. Förvaltningen har beräknat behovet av ökad omslutning till 142,0 mnkr för 2015. Inom förskolan redovisas omslutningsökningar med 2,0 mnkr för bland annat försäljning av platser. Inom äldreomsorgen redovisas omslutningsökningar med 81,0 mnkr för försäljning av verksamhet, boendehyror och egenavgifter. Inom individ- och familjeomsorgen redovisas omslutningsökningar med 11,0 mnkr för försäljning av verksamhet, försäljning av platser, hyror och egenavgifter. Inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning redovisas omslutningsökningar med 45,0 mnkr för försäljning av platser, hyror och egenavgifter. Inom verksamhet för barn, kultur och fritid redovisas omslutningsökningar med 1,0 mnkr för föräldraavgifter och hyresintäkter samt arbetsmarknadsåtgärder med 1,0 mnkr. Inom arbetsmarknadsåtgärder redovisas omslutningsförändringar med 2,0 mnkr för ökade antal personer som jobbar inom OSA.

Medel för lokaländamål

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beräknar att rekvirera stimulansbidrag för utbyggnad av förskolan med 16,8 mnkr under 2015. Nämnden beräknar erhålla 6,7 mnkr i bidrag för höga hyror inom förskolan 2015. För utbyggnad av en servicebostad för personer med funktionsnedsättning kommer stadsdelsnämnden rekvirera stimulansbidrag om 0,6 mnkr.

Övrigt

Särskilda redovisningar

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning är en av fem förvaltningar som tillämpar effektiva inköp där beställningar av livsmedel, förbrukningsmaterial och kontorsmaterial görs i Agresso e-handel. Systemet ger säkrare beställningar och minskar kostnaderna. Förvaltningen fortsätter arbetet med att öka systemanvändandet bland annat genom utbildningar av nya användare och informationsinsatser till enheterna.

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Stadsdelsnämnden har beviljats medel av ICLD (SIDA) för partnerskapsprojekt med fokus på lokal demokratiutveckling i syfte att öka seniorers inflytande, Elder caring support for multi-generation friendly community, tillsammans med Tianjin, China.

Förskolan ska genomsyras av öppenhet, ett demokratiskt och interkulturellt förhållningssätt, såväl i arbetsformer, som i omsorg, fostran och lärande. Barn ska mötas med respekt, känna sig trygga och kunna ha inflytande över sin vardag.

Stadsdelsnämnden ska öka dialogen med de nämndanknutna råden, rådet för funktionshinderfrågor och pensionärsrådet, för att i tidigt skede inhämta deras synpunkter.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är fritt från diskriminering

Stadsdelsnämnden driver det lokala minoritetsarbetet framåt bland annat genom mötesplatser och informationsinsatser, i samverkan med stadens förvaltningar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Nämnden ska samverka med rådet för mänskliga rättigheter för att stärka arbetet mot diskriminering och motverka en etnisk- och könssegregerad verksamhet	2015-01-01	2015-12-31
 Stadsdelsnämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning beroende på kön	2015-01-01	2015-12-31

Nämndmål:

Den enskilde ska få ett gott bemötande

Förväntat resultat

Alla som har kontakt med förvaltningens verksamheter ska bemötas med kunskap och respekt.

Kommentar

Kommunikationen inom stadsdelens förskolor präglas av respektfullt bemötande och lyhördhet. Brukarna upplever att personalen på förskolan bemöter barn och vårdnadshavare på ett respektfullt sätt.

Alla som kommer i kontakt med någon av social omsorgs enheter ska få ett bemötande som präglas av respekt, värdighet och kunnande. Vad klienterna/brukarna anser om bemötandet följs upp genom stadens och förvaltningens egna årliga brukarundersökningar och de enheter där det finns brister måste sedan vidta åtgärder för att förbättra bemötandet. Klagomål på enskilda handläggare registreras och diskuteras direkt med den berörda medarbetaren.

Äldre och anhöriga som kontaktar äldreomsorgens verksamheter ska bemötas med respekt, värdighet och kunnande. Enheterna arbetar utifrån från stadens gemensamma värdegrund för äldreomsorgen som innebär att äldre personer ska få leva ett värdigt liv och känna välbefinnande och trygghet.

Brukarnas nöjdhet med bemötandet följs upp genom årliga brukarundersökningar. Enheterna ska också lyssna på och ta tillvara de äldres och anhörigas synpunkter för att utveckla och förbättra verksamheten. Brukarna/boende och anhöriga ska inbjudas till regelbundna träffar för information och dialog kring verksamheten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Verksamheterna ska fortsätta arbetet med att utveckla sitt bemötande. Samtliga enheter väljer ut ett förbättringsområde.	2014-01-01	2015-12-31

Nämndmål:

Öka kunskaperna om normkritisk granskning.

Förväntat resultat

Kunskaperna om normkritisk granskning ska öka genom utbildningsinsatser.

Kommentar

Biståndshandläggare och socialsekreterare kommer att ha ett normkritiskt förhållningssätt i syfte att synliggöra könsspecifika skillnader i utredningar och beviljade insatser. För vissa insatser såsom OSA (offentligt skyddad anställning), kommer könsuppdelad statistik att införas.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utbildningsinsats i normkritisk granskning för strategiska funktioner ska genomföras.	2015-01-01	2015-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Stadsdelsförvaltningen arbetar aktivt för att vara en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor.

Arbetet med att stärka förvaltningen som god arbetsgivare fokuseras på att utveckla chefer och ledare, sänka sjukfrånvaron samt samverka mellan arbetsgivare, medarbetare och de fackliga organisationerna. Arbetsplatserna inom Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning

ska präglas av god arbetsmiljö och främja hälsa.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet ska säkras. Arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud fortsätter att genomföras även 2015.

Chefer ska fortsätta att främja medarbetarnas hälsa och följa upp sjukfrånvaron samt systematiskt arbeta enligt stadens rehabiliteringsprocess vid medarbetares sjukfrånvaro.

Ofrivilligt deltidanställda ska erbjudas heltid.

Förvaltningen kommer att fokusera på personal- och kompetensförsörjning särskilt inom grupperna förskollärare, barnskötare, vårdare och socialsekreterare.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	82	82	År
 Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	År
 Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats		fastställs 2015	År
 Andel utrikes födda chefer i staden		fastställs 2015	År
 Ledarskapsindex	78	78	År
 Motivationsindex	82	82	År
 Sjukfrånvaro	6,9 %	4,4 %	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	2,5 %	tas fram av nämnden	Tertial
 Styrningsindex	82	82	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, äldre- och stadsdelsnämnderna ta fram gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare.	2015-01-01	2015-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med stadsgemensamma principer och metoder för rekrytering, kompetensutveckling och karriärvägar för förskolans personal	2015-01-01	2015-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare	2015-01-01	2015-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samråd med stadsdelsnämnderna, socialnämnden och äldre- och stadsdelsnämnden ta fram stadsövergripande insatser för att förbättra arbetsvillkoren inom socialtjänst/biståndsbedömning, genom exempelvis ledarutvecklingsprogram och gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare Dessa åtgärder ska komplettera insatser för bättre arbetsvillkor som ska göras inom ramen för verksamheterna.	2015-01-01	2015-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska erbjuda fler personer med funktionsnedsättning anställning i staden	2015-01-01	2015-12-31

Nämndmål:

Förvaltningen ska erbjuda en god arbetsmiljö där alla medarbetare behandlas likvärdigt. Medarbetares och chefers kompetens ska utvecklas genom riktade insatser.

Beskrivning

Inom ramen för samverkansavtalet sker en fortlöpande dialog i arbetsmiljöfrågor mellan chefer, medarbetare och fackliga företrädare. I samverkan med företagshälsovården genomförs årligen arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud.

Förväntat resultat

Att individuella kompetensutvecklingsplaner utarbetas för samtliga månadsanställda medarbetare. En god arbetsmiljö och likvärdig behandling av alla medarbetare förväntas leda till större arbetstillfredsställelse, ökad motivation och effektivitet. Ett ökat antal medarbetare förväntas också uppleva att alla på arbetsplatsen behandlas med respekt samt att arbetssituationen är bra, vilket mäts i den årliga medarbetarenkäten.

Kommentar

Chefsforum som riktar sig till alla chefer genomförs varje månad med olika teman. Administrativa avdelningen kommer att genomföra utbildningar/informationsinsatser i bl.a. ekonomi, inköpsprocessen och internkontroll. En arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud kommer att genomföras under våren.

Personal- och kompetensförsörjning

Under kommande år kommer kompetensförsörjning att vara en aktuell fråga. Yrkesgrupper med flest väntade pensionsavgångar och stort rekryteringsbehov är förskollärare, barnskötare, vårdare och socialsekreterare.

Under perioden är det viktigt att ha ett fortsatt fokus på kompetensutveckling med olika inriktning utifrån verksamheternas behov.

Förvaltningen har kvarstående övertalighet inom personlig assistans.

Heltid deltid

En lista över deltidsanställda som önskar heltid aktualiseras och skickas månadsvis ut till samtliga chefer.

På ledningsgruppsmöten avdelningsvis respektive områdesvis som hålls varje månad förs en dialog i samarbete mellan chefer för att se om lösningar kan finnas.

Vid förfrågan från annan chef om den anställda som önskar heltid ska den anställdes chef delge aktuell kompetens. Chef ska också förmedla kontakt mellan anställd och annan chef.

Före rekrytering ska rekryterande chef alltid kontrollera senast utskickad lista för att se om någon på listan ska erbjudas heltidstjänst eller utökad tjänst.

HR-funktionen ska meddelas när förändring sker i listan eller när medarbetare fått erbjudande om utökning och tackat nej.

Nyrekrutering på deltid ska endast ske efter noggrant övervägande.

Hur förvaltningen genom ett systematiskt arbetsmiljöarbete säkerställer en god arbetsmiljö som främjar hälsa och förebygger sjukfrånvaro

Med utgångspunkt i stadens personalpolicy ska förvaltningens verksamheter präglas av ett öppet och tillåtande klimat där mångfalden ska tas tillvara inom organisationen och där medarbetarna är delaktiga och tar eget ansvar. Kränkande behandling accepteras aldrig.

Arbetsmiljöarbetet är ett pågående arbete som sker i samverkan mellan chef och medarbetare. Samverkan syftar till att öka anställdas möjligheter att påverka och vara delaktiga i frågor kring verksamhet, arbetsmiljö och hälsa. Samverkan bedrivs på olika nivåer genom medarbetarsamtal, på arbetsplatsträffar, i samverkansgrupp och förvaltningsgrupp. Arbetsmiljön följs upp årligen genom den fysiska och den psykosociala skyddsronen. Arbetsmiljöarbetet ska bedrivas förebyggande så att arbetsskador och sjukdomar orsakat av arbetet inte uppstår. Vid rehabiliteringsbehov följer förvaltningen Stockholms stads rehabiliteringsprocess. Satsningen på friskvård är en viktig del i arbetet med att förebygga arbetsskador, minska sjukfrånvaron och öka sammanhållning och trivsel.

Chefen har arbetsmiljöansvar inom sin/sina enheter och följer upp att arbetsmiljöarbetet fungerar enligt förvaltningens riktlinjer och målsättning. Chefen ska skapa förutsättningar för en god arbetsmiljö och ett gott arbetsklimat genom tydliga mål, åtaganden och uppföljning.

Medarbetaren ska delta aktivt i arbetsmiljöarbetet. Alla medarbetare har ett gemensamt ansvar för arbetsmiljön och ska snarast underrätta arbetsgivaren eller skyddsombudet om brister i arbetsmiljön. Medarbetaren har ansvar för sin hälsa och vid behov av rehabilitering ska medarbetaren delta aktivt i rehabiliteringen.

Skyddsombudet företräder medarbetarna i arbetsmiljöfrågor och ska tillsammans med arbetsgivaren arbeta för att skapa en tillfredställande arbetsmiljö. Skyddsombud ska få nödvändig utbildning för uppdraget.

Arbetsskador och tillbud rapporteras och anmäls enligt rutiner.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Enheterna och avdelningarna ska i verksamhetsberättelsen redovisa arbetet utifrån förvaltningens jämställdhets- och mångfaldsplan.	2015-01-01	2015-12-31
Förvaltningen ska erbjuda praktikplatser till personer med funktionsnedsättning. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2013-01-01	2015-12-31
Förvaltningen ska se över hur förvaltningens arbetsplatser kan bli välfungerande för alla. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2013-01-01	2015-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska utse en ansvarig för praktikanter med funktionsnedsättning. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2014-01-01	2015-12-31
Enheterna och avdelningarna ska redovisa rekryteringsbehov, behov av avveckling och kompetensutveckling för kommande tolv månader.	2015-01-01	2015-12-31
Förvaltningen prioriterar ungdomar med funktionsnedsättning för sommarjobb. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2014-01-01	2015-12-31
Inom äldreomsorgen ska personalen erbjudas kompetensutveckling. Prioriterade områden är fortsatt social dokumentation demensvård, vård i livets slut och bemötande. Personal som arbetar med personer med demenssjukdom ska göra webbutbildningen Demens ABC.	2013-01-01	2015-12-31
Nyrekrytering av deltidsanställda ska övervägas noga.	2014-01-01	2015-12-31

Nämndmål:

Sjukfrånvaron ska minska jämfört med 2014

Förväntat resultat

Sjukfrånvaron ska minska genom att samtliga chefer använder de verktyg som förvaltningen, staden och företagshälsovården tillhandahåller.

Kommentar

Arbetet fortsätter med att förebygga nya sjukskrivningar och att få redan sjukskrivna att återgå i arbete på hel- eller deltid. Olika insatser planeras beroende på problematik.

Med ett genomtänkt hälso- och arbetsmiljöarbete och med tydliga mål erhålls högre kvalitet i verksamheten. Förvaltningen arbetar med att utveckla ett hälsofrämjande ledarskap och som ska uppmärksamma tidiga signaler för att förebygga ohälsa bland medarbetarna.

Friskvårdstimme (en timme per vecka) eller friskvårdsbidrag tillämpas inom förvaltningen. Deltidsanställda erbjuds friskvårdstid i proportion till anställningsgraden. Friskvårdsaktivitet subventioneras med 1000 kr per anställd och år (gäller dem som inte använder friskvårdstimmen). Subventionen gäller ej årskort till Stockholms sim- och idrottshallar som redan är subventionerat.

Förvaltningens medarbetare erbjuds rabatt vid tecknande av medlemskap hos SATS och Friskis & Sveltis.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Chefer ska arbeta aktivt för att främja hälsan hos medarbetarna.	2014-01-01	2015-12-31
Chefer ska löpande följa upp all sjukfrånvaro på enheten samt systematiskt arbeta enligt stadens rehabiliteringsprocess vid medarbetares sjukfrånvaro.	2014-01-01	2015-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen

Barnens bästa finns som utgångspunkt vid beslut och vid verksamheters utformande. Barnkonventionen ger vägledning för stadsdelens arbete.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans ta fram riktlinjer för papperslösa barns rätt till förskola och skola	2015-01-01	2015-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

Insatser mot våld i nära relation är en kommunal skyldighet. Förvaltningens team mot våld i nära relation bedriver ett välfungerande och långsiktigt arbete mot relationsvåld. Teamet ger stöd och skydd till personer som blivit utsatta. Arbetet utgår från stadens "program för kvinnofrid - mot våld i nära relation" samt även stadens riktlinjer för handläggningen av relationsvåldsärenden.

Samtliga verksamheter inom förvaltningen arbetar för att uppmärksamma våld i nära relation.

Nämndmål:

Den som utsatts för våld i nära relation ska få ett samordnat och professionellt stöd.

Förväntat resultat

Den som utsatts för våld i nära relation ska få stöd och sina rättigheter tillgodosedda så att personen kan leva ett fortsatt liv utan våld.

Kommentar

Förvaltningens team mot våld i nära relation utreder samt ger psykosocialt och praktiskt stöd till personer, oavsett kön och sexuell läggning, som utsatts för våld i nära relation. Stadsdelsnämnden erbjuder också insatser för den som utövat våld. Barn som bevittnat våld i nära relation uppmärksammas genom teamets nära samarbete med barn- och ungdomsenheten. Genom förvaltningens familjestöd kan barnen få samtal enligt Trappan-modellen.

I samband med behovsutredningen är biståndshandläggarna vid beställarenheten äldre uppmärksamma på om den äldre varit utsatt för något brott eller för våld.

Medarbetare inom andra verksamheter får aktuell information och tillfälle till erfarenhetsutbyte genom den interna samverkansgrupp som teamet ansvarar för.

Under 2015 kommer förvaltningens handlingsplan för kvinnofrid- mot våld i nära relation att revideras.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	100 st	tas fram av nämnden	År

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

Förvaltningen arbetar ständigt med att tillgängliggöra den fysiska utemiljön som ligger inom förvaltningens ansvarsområde i och med olika upprustnings- och renoveringsprojekt.

Förvaltningen arbetar för att alla människor ska kunna delta i samhället på lika villkor och erbjuder ett individuellt anpassat stöd till personer med funktionsnedsättning. Stadens program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning är vägledande.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska bygga bort enkelt avhjälptra hinder	2015-01-01	2015-12-31

Nämndmål:

Kommunikationen och informationen är tydlig och tillgänglig.

Förväntat resultat

Andelen invånare som vet var information finns för att komma i kontakt med stadens verksamheter ska öka.

Andelen medarbetare som har tillgång till den information de behöver för arbetet ska öka.

Kommentar

Inom förvaltningen arbetar flera enheter med att göra sin information mer tillgänglig för brukarna genom att skriva lättläst text eller använda kommunikationshjälpmedel.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Tillgänglighetsanpassa stadsdelsnämndens webbsidor	2015-01-01	2015-12-31

Nämndmål:

Personer med funktionsnedsättning ska få insatser av god kvalitet som erbjuder delaktighet och stärker förmågan att leva ett självständigt liv.

Förväntat resultat

Personer med funktionsnedsättning ska kunna leva ett så självständigt liv som möjligt och uppleva att de kan påverka utformningen av insatsen. Brukarna är nöjda med verksamhetens kvalitet.

Kommentar

Alla brukare med funktionsnedsättning som har insatser enligt SoL och LSS har rätt att medverka i upprättande och uppföljning av genomförandeplaner för den insats de beviljats. Biståndsbedömare följer kontinuerligt upp beviljade insatser tillsammans med den enskilde

för att säkerställa att insatsen är relevant samt att den utförs enligt beställningen. Individuella planer enligt LSS ska erbjudas alla brukare med insats enligt LSS. Samordnade individuella planer ska vid behov upprättas tillsammans med landstinget eller andra samarbetspartners. Insatser ska genomföras i enlighet med beslut samt gällande lagstiftning, riktlinjer och förordningar.

För att barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska kunna delta i samhället på lika villkor satsar förvaltningen på att skapa fler fritidsverksamheter som de kan delta i samt annonsera om dessa i stadens Fritidsnät.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel genomförda utredningar enligt DUR inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	tas fram av nämnden	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	85%	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	68 %	68 %	År
 Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	83 %	tas fram av nämnden	År
 Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	89 %	År
 Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	85 %	År
 Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	88 %	88 %	År
 Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	83 %	83%	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska annonsera på webbplatsen "Fritidsnätet" för att nå ut med information om verksamheter för barn och unga med funktionsnedsättning till berörda.	2015-01-01	2015-12-31
Förvaltningen ska samverka med föreningslivet angående möjlighet att skapa fler fritidsverksamheter som barn och ungdomar med funktionsnedsättning kan delta i.	2015-01-01	2015-12-31
Starta verksamhet på eftermiddags/kvällstid för ungdomar 13-17 år med funktionsnedsättning på Fruängens ungdomsgård.	2015-01-01	2015-12-31

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens lokaler ska vara tillgängliga för alla.

Förväntat resultat

Alla ska kunna besöka nämndens lokaler utan att eventuell funktionsnedsättning ska utgöra ett hinder för detta.

Kommentar

Alla verksamhetslokaler och utemiljö ska vara tillgängliga för alla.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	59 %	tas fram av nämnden	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Att i en eller några lekparkar i stadsdelen genomföra åtgärder som höjer tillgängligheten. Aktiviteten är beroende av om sökta tillgänglighetsmedel erhålls.	2015-01-01	2015-12-31
Förvaltningen ska se till att alla nybyggda förskolor är tillgängliga.	2015-01-01	2015-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande

Förvaltningens och verksamheternas arbete präglas av inflytande och delaktighet för medborgare och brukare.

Delaktighet och inflytande är en grundförutsättning för förskolans arbete. Barnens behov, intressen och synpunkter påverkar verksamhetens innehåll och utformningen av miljön. Förskolans värdegrundsarbete präglar verksamheten.

Nämndmål:

Främja ungdomars (10-17 år) inflytande inom nämndens ansvarsområden.

Förväntat resultat

Ungdomar upplever att de har ett större inflytande inom nämndens ansvarsområden.

Kommentar

I kommunfullmäktiges budget för 2015 finns medel avsatta i central medelsreserv för stadsdelsnämndernas arbete med demokrati och utveckling. Stadsdelsnämnden utformar ett förslag till modell tillsammans med ungdomar och representanter från nämndens

ungdomsverksamheter som grund för arbetet enligt stadens anvisningar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utforma en modell utifrån digitala och sociala medier som möjliggör ungdomars inflytande i nämndens ansvarområden	2015-01-01	2015-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

Kulturevenemang och möjlighet att själv få skapa och utöva kultur ska erbjudas målgruppen inom respektive verksamhet. Det gäller alla stadsdelens verksamheter och åldrar. "Kultur i ögonhöjd", Stockholms stads program för barn och ungdomskultur är vägledning för arbetet med barn och unga.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter		fastställs 2015	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska göra en inventering av träffpunkter och verksamhet som riktar sig till flickor ta fram förslag på nya verksamheter i de stadsdelar där det finns ett behov.	2015-01-01	2015-12-31

Nämndmål:

Varje barn får under sin förskoleperiod möta och själv prova olika former av kultur.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolorna utformar en plan för vad ett barn bör få erfarenhet av och pröva under sin förskoleperiod vad gäller kultur och skapande.	2015-01-01	2015-04-30

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

Kvaliteten i verksamheterna ska stärkas och de anställdas rättigheter värnas. All upphandling ska ställa tydliga kvalitets- och miljökrav, såsom exempelvis krav på bemanning och utbildningsnivå samt vara ett medel att driva utvecklingen i hållbar riktning. Upphandlingar ska ske med inriktningen att ILO:s kärnkonventioner respekteras.

Förvaltningen har tagit fram ett förslag till plan för upphandling, bilaga 2.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicit et
 Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	100 %	tas fram av nämnd/styr else	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med trafiknämnden utveckla en gemensam modell för upphandling och uppföljning av avtal med externa entreprenörer.	2015-01-01	2015-12-31